

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 46
November - Lapkritis 30, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Grupė Lietuvos Seimo narių lapkričio 23 d. kreipėsi į Lietuvos generalinį prokurorą Antaną Klimavičių, prašydami artimiausiam Seimo posėdyje atsakyti į jų klausimus dėl numanomo politinio spaudimo ekspremiero Adolfo Šleževičiaus byloje. Pareiškimą pasirašė 10 Liberalų, Tėvynės sąjungos, konservatorių frakcijoms ir mišriai Seimo narių grupei priklausančių parlamentarų. Savo prašymą jie motyvuoja tuo, jog prokuroras Algimantas Kliunka lapkričio 14 dieną televizijos laidoje "Spaudos klubas" pareiškė, kad tiriant ekspremiero A. Šleževičiaus bylą jam buvo daromas aukštų pareigūnų spaudimas. Laidoje buvo teigiama, kad prie neteisėto spaudimo buvo prisidėjęs tuometinis generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia. Anot parlamentarų, A. Kliunka laidoje minėjo, kad ir buvusio finansų ministro Rolando Matiliausko byla buvo nutraukta neaiškesnėmis aplinkybėmis. Prašoma paaiškinti ir įvertinti šiuos faktus. "Esame susirūpinę, kokių priemonių Generalinė prokuratūra ėmėsi tam, kad įvertintų tyrimo priklausomybę nuo politinės bei aukštų pareigūnų įtakos", - teigiama kreipimesi į generalinį prokurorą. Todėl parlamentarai prašo generalinio prokuroro artimiausiam Seimo posėdyje atsakyti į klausimus apie šią bylą.

- Lietuvos laisvosios rinkos instituto (LLRI) neeiliniame visuotiniame susirinkime Ugnius Trumpa lapkričio 23 d. išrinktas LLRI prezidentu. Iki šiol instituto prezidentė buvo Elena Leontjeva. Tokį siūlymą pateikė E. Leontjeva, pranešė LLRI. U. Trumpa turi Maskvos M. Lomonosovo universiteto filosofijos magistro laipsnį ir Vilniaus universiteto ekonomisto diplomą. Iki šiol jis ėjo LLRI viceprezidento pareigas. Institute U. Trumpa pradėjo dirbti 1996 m. Jis inicijavo ir vadovavo instituto projektui, kuriuo buvo siekiama naikinti verslo suvaržymus ir mažinti biurokratiją. 2000 m. įkūrus Saulėlydžio ir Saulėtekio komisijas, U. Trumpa pakviestas vadovauti Saulėtekio komisijos grupei, sudarytai gerinti verslo sąlygas. U. Trumpa taip pat kuruoja instituto darbus korupcijos mažinimo srityje, yra neetatinis Pasaulio banko patarėjas antikorporciniais klausimais.

- Didžioji Britanija paskelbė taikysianti minimalų dvejų metų pereinamąjį laikotarpį darbo jėgos judėjimui iš Lietuvos.

- Lietuvoje lapkričio 23 d. minint Karių dieną, prezidentas Valdas Adamkus Prezidentūroje surengtoje ceremonijoje suteikė generolo laipsnį Lietuvos lauko pajėgų vadui, kitiems karininkams dovanojo vardinus ginklus bei teikė valstybės apdovanojimus. Sausumos pajėgų vadui pulkininkui Valdui Tutkui prezidentas suteikė brigados generolo laipsnį. V. Tutkus tapo antruoju generolu, šiuo metu tarnaujančiu Lietuvos kariuomenėje.

SUSTABDOMAS "DARBININKAS" KAIP PERIODINIS SAVAITRAŠTIS

Realybė kai kada leidžia neišvengiamą sprendimą nuvilninti, bet tik laikinai. Ateina diena, ir jis turi būti įvykdytas.

Visuomenei pranešame, kad nuo 2002-ųjų Naujųjų Metų pranciskonių leidžiamas periodinis savaitraštis "Darbininkas" yra sustabdomas.

1951 metais lietuviai pranciškai sujungė tris lietuvių išsivijęs finansiniuose sunkumuose esančius laikraščius: Pittsburgho "Lietuvių Žinias", "Bostono "Darbininką" ir Brooklyno "Ameriką". Naujasis savaitraštis buvo pavadintas senu ir visuomenei pažįstamu "Darbininko" vardu. Jo pagrindinis uždavinys buvo atstovauti katalikiškai minčiai ir rytiniame JAV pakraštyje įsikūrusius lietuvius informuoti visais vietiniais, tarptautiniais ir Lietuvos siekių, nepriklausomybės bei jos buiti liečiančiais klausimais. Dievui laiminant tai buvo daroma per 50 metų.

"Darbininko", kaip periodinio savaitraščio, sustabdymo kritiška padėtis neatsirado staiga. Ją iššaukė išsivijęs žiniasklaidai gerai žinomas prieštastys: Atlanto pakraštį dėl senatvės, ligotumo ar mirėčių žymiai sumažėjęs lietuviška

spaudą besidominčių suaugusių skaičius; kone visiškai jaunios kartos nesidomėjimas raštu lietuvišku žodžiu; krentantis prenumeratorių skaičius, kylančios personalo algos, pašto patarnavimas, labai brangus persiorganizavimas į kompiuterių sistemą ir kt.

"Darbininko" išlaidos palaipsniui pradėjo viršyti pajamas. Mėgindama išlaikyti laikraščio leidimą, pranciškonų provincija, tikroji laikraščio leidėja, net sumažindama savo paramą atsiuriantiems pranciškonams Lietuvoje, per paskutinius 4-5 metus turėjo "Darbininką" paremti 100,000 dolerių suma.

Rimtai buvo svarstyta galimybė "Darbininką" sujungti su kitu lietuvišku išsivijęs laikraščiu, bet dėl įvairių priežasčių tos minties buvo atsisakyta.

Skaitytojams, kurie užsimekė už 2002 metus, prenumeratos mokestis bus gražintas.

Pranciškonai "Darbininko", kaip periodinio savaitraščio, sustabdymą giliai pergyvena ir apgaili. Lietuviška spauda buvo pagrindinis pranciškonų tikslas atsikelti į Brooklyną. Savo modernia spaustuve ir leidžiamais žurnalais "Šv. Pranciškaus Varpeliu" bei "Aidais" ir taip pat sa-

vaitraščiu "Darbininku" jie stengėsi padėti išsivijai išlaikyti lietuvišką žodį, tradicijas, visuomeninę veiklą. Tuo būdu pranciškonai per 50 metų puoselėdami lietuvišką kultūrą, tarnavo ir atidavė savo didelį įnašą lietuvių visuomenei.

Vienu laiku iš 17 Brooklyne gyvenusių pranciškonų 11 tiesiog dirbo spaudos darbu - be algų ir be jokio materialinio atlyginimo. Šeši iš jų mirė širdies liga. Dabar likęs vienas pranciškonas, dabartinis "Darbininko" moderatorius ir administratorius, T. Pranciškus Giedgaudas, 81 metų amžiaus, išdirbęs 50 metų spaudos darbe, yra susirgęs. Kito kandidato T. Pranciškų pakeisti pranciškonų vadovybė neturi.

"Darbininkas" pranciškonų globoje per 50 metų jam patikėtą žiniasklaidos misiją stengėsi atlikti katalikiškoje bei patriotinėje dvasioje, objektyviai, išbalansuotai ir taikiai. Jį yra redagavę daug žymių ir pasižventusių asmenybių. Visiems, kurie "Darbininkui" vadovavo, jam talkino, jį rėmė ir skaitė, reikiame nuoširdų dėkingumą.

Su gilia pagarba,
T. Benediktas Jurčys, OFM
Pranciškonų Provincijolas



Klaipėda

A. Balbieriaus nuotr.

PER DVYLIKA METŲ IŠ LIETUVOS EMIGRAVO APIE 130,000 GYVENTOJŲ

Lietuvos gyventojų skaičius, remiantis šių metų visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, nesiekia 3,5 mln. Statistikos departamento vadovas Algirdas Šemeta informavo, jog išankstiniais gyventojų surašymo duomenimis, dabar Lietuvoje gyvena 3 mln. 491,000 nuolatinių gyventojų. Palyginti su 1989 m. surašymo duomenimis, gyventojų skaičius sumažėjo 184,000 arba 5 procentais.

Kaip teigė Statistikos departamento direktoriaus pavaduotojas Petras Adlys, pagrindinės gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastys, yra tos, kad šių metų surašymas suteikė galimybę pašalinti sovietinio surašymo metu padarytą centralizuotai padidintą gyventojų skaičių. Pasak jo, tuomet surašymo metu gyventojų skaičius Lietuvoje dirbtinai buvo padidintas apie 15,000. be to, po nepriklausomybės atkūrimo neišregistravę išvyko

apie 50,000 Rusijos kariškių.

Gyventojų skaičiaus mažėjimui įtakos turi ir nesurašyti Lietuvos piliečiai, išvykę dirbti ar mokytis į užsienį pagal turistines vizas ir ten pasilikę. P. Adlio teigimu, tokių piliečių gali būti apie 120,000-130,000.

Beje, palyginti su Estija ir Latvija, gyventojų Lietuvoje sumažėjo nedaug: Estijoje, palyginti su 1989 m. duomenimis, dabar gyvena 12 proc. mažiau gyventojų, o Latvijoje - 11 proc. mažiau.

Surašymo duomenimis, dabar miestuose gyvena 2 mln. 345,000 žmonių, kaime - 1 mln. 146,000. palyginti su 1989 m. duomenimis, mieste gyventojų sumažėjo 142,000, kaime - 42,000. Tai siejama su tuo, kad padidėjo miesto gyventojų emigracija į užsienio valstybes, be to, kai kurie gyventojai keičiasi kaimus.

Šiais metais surašyta 1 mln.

632,100 vyrų ir 1 mln. 858,700 moterų, kas atitinkamai sudarė 46,8 proc. ir 53,2 proc. gyventojų.

1989 m. tūkstančiui vyrų teko 1,113 moterų, o šiais metais - 1,139 moterų.

Per 12 metų gyventojų skaičius mažėjo visuose didžiausiose miestuose - Vilniuje šis skaičius sumažėjo 33,700 ir dabar sostinėje gyvena 543,000 gyventojų. Kaune gyventojų skaičius sumažėjo 36,800 (gyvena 381,300), Klaipėdoje - 8,500 (gyvena 135,700), Šiauliuose - 9,900 (gyvena 135,700), Panevėžyje - 4,200 (gyvena 122,300).

Galutinai surašymo duomenys bus pradėti skelbti pirmąjį 2002 m. pusmetį. Tuomet bus paskelbti duomenys apie gyventojus pagal lytį, amžių, etnokultūrinį statusą, profesiją, pajamų šaltinius ir kt.

BNS

LIETUVA PRISIJUNGĖ PRIE ET KOVOS SU NARKOTIKAIS GRUPĖS

Lietuva prisijungė prie Europos Tarybos (ET) Pompidou grupės, kovojančios su pikt-naudžiavimu narkotikais ir neteisėta narkotikų apyvarta.

Lapkričio 19 d. Vyriausybė pritarė Lietuvos dalyvavimui Pompidou grupėje ir pavedė Užsienio reikalų ministerijai informuoti ET generalinį sekretorių apie šį Lietuvos apsisprendimą.

Toks žingsnis, kuris, kaip tikimasi, pagerins Lietuvos tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su narkomanijos plitimu, buvo numatytas dar prieš dvejus metus patvirtintoje nacionalinėje narkotikų kontrolės ir narkomanijos prevencijos programoje.

Iš šios programos biudžeto bus mokamas maždaug 13 tūkst. litų dydžio metinis Pompidou grupės nario mokestis bei išlai-

komas nuolatinis, Sveikatos apsaugos ministerijos paskirtas Lietuvos atstovas šioje grupėje.

Pompidou grupė įkurta 1971 metais tuometinio Prancūzijos prezidento Georges Pompidou iniciatyva. Grupė prie ET prisijungė 1980 metais. Ji organizuoja Europos šalių ministrų, pareigūnų, specialistų ir kitų profesionalų bendradarbiavimą bei vykdo narkotikų poreikio bei pasiūlos mažinimo programas.

Pompidou grupės veikloje dalyvauja daugelis Europos valstybių bei JAV, Kanada, kurios ET nepriklauso.

Iš viso šių metų nacionalinei narkotikų kontrolės ir prevencijos programai Lietuvos Vyriausybė yra skyrusi 6,5 milijonų litų.

BNS

BUS IŠLEISTAS LIETUVOS KARIŲ KAPŲ ATLASAS

Krašto apsaugos ministerija, Kultūros vertybių apsaugos departamentas ir Kultūros paveldo centras pasiryžę dar glaudžiau bendradarbiauti.

Lapkričio 30 d., kaip praneša ELTA, Krašto apsaugos ministerijos Juodojoje salėje šios trys institucijos, atstovaujamos krašto apsaugos viceministro Jono Gečo, Kultūros vertybių apsaugos departamento direktorės Dianos Varnaitės ir Kultūros paveldo centro direktoriaus Vito Karčiausko, pasirašys bendradarbiavimo sutartį.

Pagal šį dokumentą šalys įsipareigoja, kiek leis kompetencija, bendradarbiauti kultūros vertybių apsaugos srityje. Bus bendradarbiaujama kultūros vertybių apskaitos, tvarkymo darbų, mokslinių tyrimų, infor-

macijos apie kultūros vertybes, seminarų, konferencijų, bendrų projektų ir programų rengimo klausimais.

Vienas pirmųjų dalykų, kurio po sutarties pasirašymo imsis šios institucijos, - Lietuvos karių kapai. Krašto apsaugos ministerija, bendradarbiaudama su paminklosaugos specialistais, ketina išleisti Lietuvos karių kapų atlasą. Kapai bus ne tik tvarkomi (tai daroma ir dabar), bet ir restauruojami. Taip pat ketinama intensyviau rūpintis kultūros vertybių apsauga karo ir ekstremaliųjų situacijų metu. Šia tema Lietuvos kariuomenėje bus skaitomos paskaitos.

Lietuvos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, kaip priemonė ELTA, vienas iš šių (nukelta į 4 psl.)

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTO VADOVAS SUKRITIKAVO A. PAULASKO ŽINIAS APIE J. BASANAVIČIŲ

Lietuvos istorijos instituto vadovas kaip netikslią sukritikavo Seimo pirmininko Artūro Paulausko kalbą, kurioje jis apgailestavo, kad Lietuvoje per mažai žinoma apie Joną Basanavičių.

Lapkričio 22 d. kalbėdamas parlamento posėdyje, A. Paulauskas apgailestavo, kad Lietuvoje netiriamas J. Basanavičiaus palikimas, kad apie jį žinoma labai nedaug, o "tą gėdingą nežinojimą tenka prisidengti šydu".

"Tas patogus šydas yra žodžiai - tautos patriarchas. Apibūdina J. Basanavičių tais dviem žodžiais ir jau atrodo protingas, apsišvietęs, jau inteligentas. O ką mes daugiau žinome apie tautos patriarchą?", - kreipėsi į parlamentarų A. Paulauskas.

Pasak jo, šių metų spaudoje J. Basanavičiaus pavardė buvo minima 500 kartų. Iš jų 90 proc. sudaro J. Basanavičiaus vardu pavadintų gatvių pavadinimai ir jose įvykdyti nusikaltimai: išžaginimai, nužudymai, apipilimai ir panašiai. Per šiuos metus spaudoje buvo 10 žinučių, kuriose minimi ir paties J. Basanavičiaus nuopelnai.

Tuo tarpu Lietuvos istorijos instituto pareiškime, kurį pasirašė instituto direktorius Alvydas Nikžentaitis, sakoma, jog "labai apmaudu, kad Seimo pirmininko kalbos rengėjas skaito tik bulvarinę spaudą, rašančią apie išžaginimus, nužudymus, apipilimus bei panašiai ir taip nekvalifikuotai rengia Seimo vadovo kalbas".

Savo kalboje A. Paulauskas tvirtino, kad "Istorijos institute taip ir nepavyko išsiaiškinti, ar parašyta bent viena mokslinė disertacija apie J. Basanavičių. Bandyamas surasti istoriką, galintį parengti pranešimą iškilmingam jubiliejaus minėjimui buvo bevaisis".

Tai komentuosdamas, A. Nikžentaitis paminėjo renginius ir leidinius, skirtus J. Basanavičiui.

Pasak istoriko, lapkričio 15 dieną Lietuvos nacionaliniame istorijos muziejuje vyko mokslinė konferencija, kurioje buvo perskaityti 24 pranešimai, įvairiapusiškai nušviečiantys J. Basanavičiaus veiklą.

Vien per pastaruosius metus J. Basanavičiaus veiklai nušviesti buvo parašytos 2 monografijos ir keliolika straipsnių, jam buvo skirtas specialus "Mokslo ir gyvenimo" numeris. Istorikas primena, žymių valstybės ir visuomenės veikėjų paminėjimus rengianti Kultūros ministerija bet kurio metu galėjo pateikti visų renginių, skirtų J. Basanavičiaus jubiliejui, sąrašą.

Seimo pirmininko atstovas spaudai Arvydas Žilinskas sakė BNS, kad J. Basanavičiui skirtos A. Paulausko kalbos rašymas buvo "komandinis darbas", kurį koordinavo patarėjas ryšiams su visuomene Ferdinandas Kauzonas.

Šiomet Lietuva mini 150-ąsias visuomenės veikėjo, politikos, kalbos puoselėtojo daktaro J. Basanavičiaus gimimo metines.

BNS

Banko sąskaita ir čekių keitimo įstaigos

Kai žmonės mažai uždirba, kiekvienas centas yra brangus ir reikalingas. Daug neseniai atvažiavusių imigrantų į šį kraštą, pradėdami gyventi, neturi tiek pinigų, kad galėtų atidaryti banko sąskaitą. O keisdami savo uždarbio čekius, labai daug užmoka čekių keitimo įstaigoms. Čekių keitimo įstaigos iškeičia jūsų valdiškus, darbdavių ar asmeniškus čekius, bet tai daro už aukštą mokestį. Kai kuriose valstybose, kur nėra pakankamos nartotojų apsaugos, tokie čekių keitėjai gali imti 3 kartus daugiau už savo patarnavimus, negu žemiau parodyti pavyzdžiai:

Pvz.: 1. Jūsų savaitinis uždarbio čekis yra 320 dol. Čekių keitimo įstaiga ims 2 proc. nuo čekio sumos, tai yra 6.40 dol. Jūs keičiate tokį čekį metų laikotarpįje 50 kartų. Taigi per metus vien tik už savo uždarbio čekio iškeitimą sumokate keitimo įstaigai 320 dol.

Pvz.: 2. Jūs gaunate iš valdžios (sakysim "Soc. Sec.") mėnesinį čekį. Čekių keitimo įstaiga ima 10 dol. už vieno čekio iškeitimą. Taigi per metus sumokate ir vėl 120 dol.

Pvz.: 3. Jums reikia užmokėti mėnesines sąskaitas, perkate sakysime, 4 "money orders" toms sąskaitoms užmokėti. Už vieną "money order" mokate 1,25 dol., o už keturis - 5,00 dol. Taigi ir vėl tai įstaigai sumokate per metus 60 dol.

Sudėkite tas visas sumas, ir galimas dalykas, kad mokate daugiau negu 500 dol. per metus už patarnavimus čekių keitimo įstaigoms.

Ką turėtumėte daryti, kad su taupytumėte tuos visus nereikalingus patarnavimo mokesčius?

Vienas dalykas: galite atidaryti "checking account" banke. Kas yra "checking account"? tai *checking* sąskaita, kurią jūs atsidarote banke ir laikote savo pinigus, kad paskui galėtumėte apsimokėti savo mėnesines išlaidas ir kitas sąskaitas. "Checking account" yra dažnai laikoma, kaip apsaugos priemonė - nesinešioti pinigų, kad jų neišleistumėte. Yra saugiau laikyti pinigus banke, negu savo kišenėje. Pinigai iš jūsų kišenės ar namų gali būti pavogti, bet iš banko sąskaitos - niekada. Bankai teikia įvairias lengvatas atidaryti banko sąskaitą "checking account" savo klientams. Taip pat darbovietėse dažnai yra "credit unions" - tai yra lyg specialus bankas, kuris gali tvarkyti jūsų pinigus, kaip ir bankas.

Pagalvokite apie šiuos dalykus, atidarant banko sąskaitą:

1. Patogumas - kur yra jūsų bankas ir kokios yra jo darbo valandos? Ar tai jums patogus? Ar tame banke yra tarnautojų, kurie gali susikabinti jūsų gimtąją kalbą?

2. Kiek tai kainuos? Ar bankas siūlo nemokamą čekių sąskaitą ir kokiomis sąlygomis? Pvz., ar reikia turėti minimalų balansą, kurį reikia laikyti sąskaitoje visą laiką, kad galėtumėte rašyti čekius nemokamai. Jei ne, tai koks yra mėnesinis mokestis? Ar jums reikės mokėti už kiekvieną čekį? Kiek

reikia mokėti, jei nepadengtas čekis grįžta atgal?

3. Patikrinkite, kiek laiko trunka nuo to laiko, kai padedate savo algos čekį ir kada galite pradėti rašyti asmeninius čekius? Visi bankai reikalauja laukti tam tikrą laiką, kol jūsų įdėtas algos čekis pereina per banko sistemą.

4. Elektroniniai patarnavimai. Kur yra banko ATM (*Automated Teller Machine*) ir ar bankas jus pamokys, kaip juo naudotis? Ar galėsite tai padaryti savo kalba? Ar yra už tai užmokestis?

5. Čekių sąskaitos atidarymas. Yra labai svarbu suprasti banko reikalavimus ir mokesčius. Kalbėkite su banko tarnautoju, kuris moka jūsų kalbą, arba atsiveskite ką nors su savimi, kuris jums vertėjautų. Pakalbėkite su banko tarnautojais ir patikrinkite, ar jiems yra svarbi jūsų klientūra. Jie jums patinka banko aplinką ir patarnavimus, atidarykite sąskaitą, jei ne, eikite kitur. Atidarant sąskaitą, reikia atsinešti "Soc. Sec." numerį arba "žalią kortelę", kaip įrodymą, kad esate nuolatinis JAV gyvenytojas. Arba jūs galite pasirašyti formą W-8 (*Certificate of Foreign Status*), jei dirbate JAV ir planuojate pasilikti 183 dienas, ar trumpiau. Kai kurie bankai nori matyti jūsų kredito istoriją, kiti ne.

Daugumas bankų siūlo keletą įvairių rūšių sąskaitų. Svarbu paaiškinti, kodėl jums reikia banko sąskaitos, kiek įdėtumėte pinigų į sąskaitą kiekvieną mėnesį ir maždaug kiek čekių iš-

rašytumėte, mokėdamas savo sąskaitas. Bankas padės jums apsispręsti, kokia banko sąskaita yra jums pigiausia. Banko "checking acc." sąskaita jums, jei ir reikės mokėti, bus pigesnė, negu bet kokia čekių keitimo įstaiga.

Kai kurios banko taisyklės Pvz., reikalaujamas minimalus balansas, ar mėnesiniai mokesčiai, gali sudaryti jums sunkumų, norint atidaryti banko sąskaitą. Jei jūs negalite atidaryti banke sąskaitos su čekių galimybe, vis tiek galite išsikeisti banke čekį už mokestį, kuris yra mažesnis už mokestį čekių keitimo įstaigoje. Čia keletas patarimų, kaip išsikeisti jūsų algos čekį.

1. Paklauskite savo darbdavio, ar darbovietė negalėtų iškeisti jūsų čekio, arba jūs galite eiti į tą banką, kur jūsų darbdavys turi banko sąskaitą ir ten iškeisti čekį, paprastai už tai nereikia mokėti. Galbūt jūsų darbdavys pakalbės su savo banku ir užtikrins jums, kad ten galite išsikeisti savo algos čekį nemokamai. Kai kurios maisto krautuvės iškeičia čekį, jei esate nuolatinis jų klientas.

Kaip keisti valdžios čekį? Daug bankų keičia valdžios čekius nemokamai.

Kaip iškeisti asmenišką čekį? Bankas, kurio vardas yra ant čekio, galbūt keis asmenišką čekį nemokamai. Žiūrėkite, kad čekis, kurį norite iškeisti, būtų parašytas jūsų vardu ir keičiant turėsite parodyti dokumentą, kuris patvirtintų jūsų tapatybę. Jei čekis yra išrašytas kieno kito vardu, jo jūs negalite iškeisti, jį gali iškeisti tik tas asmuo, kam čekis išrašytas.

Jei ir mažai uždirbate, stenkitės susitaupyti ir atsidaryti banko sąskaitą - tuo būdu sutalpykite pinigų ir turėsite patogumą.

JAV LB Krašto valdybos

Socialinių reikalų taryba
Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė
Naudotasi medžiaga iš National Consumer Law Center, Inc. Boston MA leidinio

Arvydas Sabonis gali vėl atsidurti NBA klube "Portland Trail Blazers"

Legendinis Lietuvos krepšininkas Arvydas Sabonis gali vėl atsidurti NBA klube "Portland Trail Blazers". Apie tai pranešė dienraštis "New York Daily News". Pasak laikraščio, A. Sabonis Lietuvoje laukia "Trail Blazers" klubo prezidento Bobo Whitsito skambučio. "Manau, kad jam reikia pinigų, todėl jis turėtų greitai grįžti", - teigė vienas Portlando klubo atsto-

vu.
37 metų 220 cm ūgio vidurio puolėjo A. Sabonio, kuris Portlande rungtyniavo nuo 1995 iki 2001 metų, galimas sugrįžimas būtų panašus į vokiečio Detlefo Schrempfo istoriją.

Praėjusį sezoną D. Schrempf grįžė į "Trail Blazers", kai iki reguliariojo sezono pabaigos buvo likusios 26 rungtynės.

Lietuvos rytas

R. Tumino kūrybos retrospektyvoje - dešimtmečio spektakliai

Lietuvos nacionaliniame dramos teatre lapkričio 19-24 dienomis surengta režisieriaus Rimo Tumino spektaklių savaitė.

Nacionalinio dramos teatro didžiojoje ir mažojoje scenose buvo rodomi šeši per pastarąjį dešimtmetį Valstybiniame Vilniaus mažajame ir Nacionaliniame dramos teatruose R. Tumino pastatyti spektakliai, su-

laukę didelės sėkmės Lietuvos ir užsienio šalių scenose: "Maskaradas" pagal Michailą Lermontovą, "Revizorius" pagal Nikolajaus Gogolio satyrą, William Shakespearo "Ričardas III", 22 dieną - Grigorijaus Kanovičiaus "Nusišypsok mums, Viešpatie", Antono Čechovo "Vyšnių sodas" ir Sofoklio "Edipas karalius".

ELTA

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų biznui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agent Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail: jbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas!!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sėkančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

DAIVA IZBICKAITĖ-VERŠELIENĖ, DEWOLFE REAL ESTATE, 677 Worcester Rd., Natick, MA 01760, gali aptarnauti jūsų visus nekilnojamo turto poreikius. DeWolfe firma specializuojasi namų pardavimu, paskolų gavimu, persikraustymu ir draudimu. Suteikiama paslauga perkant arba parduodant namus. Skambinkite (718) 446-9743 palikite žinutę arba į įstaigą (508) 655-0680, (508) 523-9058.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviška maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikaitė, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11472. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪŠŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933+1976

Western Union®
Laimėk savo
svajonių
LOŠIMĄ

Mes išdaliname
daugiau kaip
\$1,000,000
PINIGINIAMS
LAIMĖJIMAMS!

Tai lengva.
Kiekvieną kartą, kai tu siunti pinigine perlaidą JAV ar į kitas valstybes per Western Union Money Transfer® arba padarai Quick Collect® ar Swift Pay® pinigine operaciją, tu automatiškai esi įtraukiamas į lošimą ir gali laimėti \$25,000 vertės Didįjį Prizą!

WESTERN UNION "WIN YOUR DREAM" SWEEPSTAKES OFFICIAL RULES: NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN. 1. HERE'S HOW TO ENTER AUTOMATICALLY: Beginning on November 1, 2001 through close of business on December 31, 2001, when you make a domestic or international qualifying regular "win call" Western Union Money Transfer transaction (includes Dinero Día Siguiente and Dinero a Domicilio services to Mexico), Quick Collect transaction or Swift Pay transaction (excluding Quick Cash, Quick Pay, Giro Telegioco, Internet originated transaction and Telephone Money Transfers) from any Agent location in the United States (Qualifying Transaction), you will be automatically entered into the sweepstakes. Entrant is deemed to be the person whose name appears as "Sender" on the "To Send Money" form and will be entered into the corresponding drawing set forth in Rule 84. If automatic Entrant has opted out of third party disclosures in accordance with the Western Union Privacy Policy, his/her name will not be included in the drawing and will not be eligible to win. 2. NO PURCHASE NECESSARY TO ENTER OR WIN: To enter without making a qualifying transaction, hand print your complete name, address, zip code, and (optional) day and evening telephone numbers on a piece of 3" x 5" paper and mail to Western Union "Win Your Dream" Sweepstakes, P.O. Box 4895, Blair, NE 68009-4895. IMPORTANT: To indicate the drawing into which you will be entered (see Rule 84), on the lower left-hand corner of the envelope, hand print one of the following: Africa, Asia/Australia/Pacific, Caribbean, Central America, Eastern Europe, Mexico, Middle East, South America, South Asia, Western Europe, Domestic United States, Quick Collect, or Swift Pay. Limit one entry per envelope. No typed, copied or mechanically reproduced entries permitted. Only handwritten entries will be accepted. Entries must be received by January 8, 2002. 3. RANDOM DRAWING: Winners will be selected on or about January 9, 2002 from among all eligible entries received by D. L. Blair, Inc., an independent judging organization whose decisions are final. Winners will be notified by mail. Limit one prize per person/household. Odds of winning will depend upon the total number of eligible entries received. 4. PRIZES & APPROXIMATE RETAIL VALUES: Forty-One (41) Grand Prizes: \$25,000 per prize to be awarded to randomly selected winners among automatic and no purchase entrants in the form of a check as follows: 4 prizes for eligible entries to Africa; 2 prizes for eligible entries to Asia/Australia/Pacific; 4 prizes for eligible entries to the Caribbean; 6 prizes for eligible entries to Central America; 1 prize for eligible entries to Eastern Europe; 4 prizes for eligible entries to Mexico; 2 prizes for eligible entries to the Middle East; 6 prizes for eligible entries to South America; 2 prizes for eligible entries to South Asia; 1 prize for eligible entries to Western Europe; 4 prizes for eligible entries to domestic United States money transfers; 4 prizes for eligible entries for Quick Collect transactions and 1 prize for eligible entries for Swift Pay transactions. Prizes consist of only that item specifically listed as the prize. All prizes will be awarded. 5. GENERAL RULES: Open only to individuals residing in the 50 United States and Washington, D.C., who as of November 1, 2001 are 18 years of age or older. Employees of Western Union, its affiliates, subsidiaries, advertising and promotion agencies and the immediate family members and those living in the same household of each are not eligible. Void where prohibited by law. All federal, state and local laws are the sole responsibility of winners. Winners will be required to complete an Affidavit of Eligibility/Release of Liability provided by D. L. Blair, Inc. and if legally permissible, a Publicity Release within 10 days of notification. Noncompliance within this time period may result in disqualification and an alternate may be selected. Return of any prize/prize notification as undeliverable will result in disqualification and an alternate will be selected. By participating in this promotion, entrants agree to be bound by the Official Rules and the decisions of the judges. Purchase or acceptance of a product offer does not improve your chances of winning. Any claim or dispute arising under these rules is subject to the laws of the State of New York. Sponsor is not responsible for printing or typographical errors in any sweepstakes related materials, for stolen, lost, late, misdirected, damaged, incomplete, illegible or late entries or entries not received in time for the random drawing, or for transactions that are processed late or incorrectly or that are lost due to computer, telecommunications or electronic malfunction. This promotion is sponsored by Western Union Financial Services, Inc., 100 Summit Avenue, Morristown, NJ 07945. 6. For names of winners, send a separate, stamped, self-addressed (#10) envelope to: Western Union "Win Your Dream" Winners, P.O. Box 4838, Blair, NE 68009-4838, to be received by February 28, 2002.

Smulkesnė informacija
1-800-325-6000

WESTERN UNION

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuotūra

**Išpūdinga tautybių mugė
Great Necke**

Š. m. lapkričio 18 dieną Great Necke, Šv. Aloyzo parapijos salėje įvyko pasigėrėtina įvairių Great Necko miestelyje gyvenančių tautybių mugė. Šiaurinio Long Islando iškyšuly 20 mylių nuo New York City esančiame Great Necke, įkurtame 1641 m., 9.6 kv. mylių plote gyvena apie 40 tūkstančių įvairiausių gyventojų. Tad Beth-El sinagogoje prieš pusantų metų įžiebta mintis - miestelio bendruomenei artimiau susipažinti su šalia darniai gyvuojančiom kultūrom bei etninėm grupėm - išsyk sukėlė didelį pritarimą ir netrukus buvo įkurtas ad hoc komitetas, kurio pastangomis įvyko šis išskirtinis miestelio renginys. Drauge su ispanais, iš Afrikos kilusiais amerikiečiais, indais, iranėčiais, kiniečiais, korėjiečiais mugėje savo kultūrą - rankdarbius, suvenyrus, nuotraukas - pristatė ir nuo praėjusio amžiaus pradžios čia gyvenančių lietuvių palikuonys. Ilgamečio Great Necko gyventojų ir kultūrinio aktyvisto Aleksandro Vasiliausko (Alex Wesey) pastangomis ir pasiaukojamu darbu lietuvių kultūra Great Necko istorijoje atsiskleidė jo pranešime, kurį čia žemiau skelbiame.

Julius Keleras

* * *

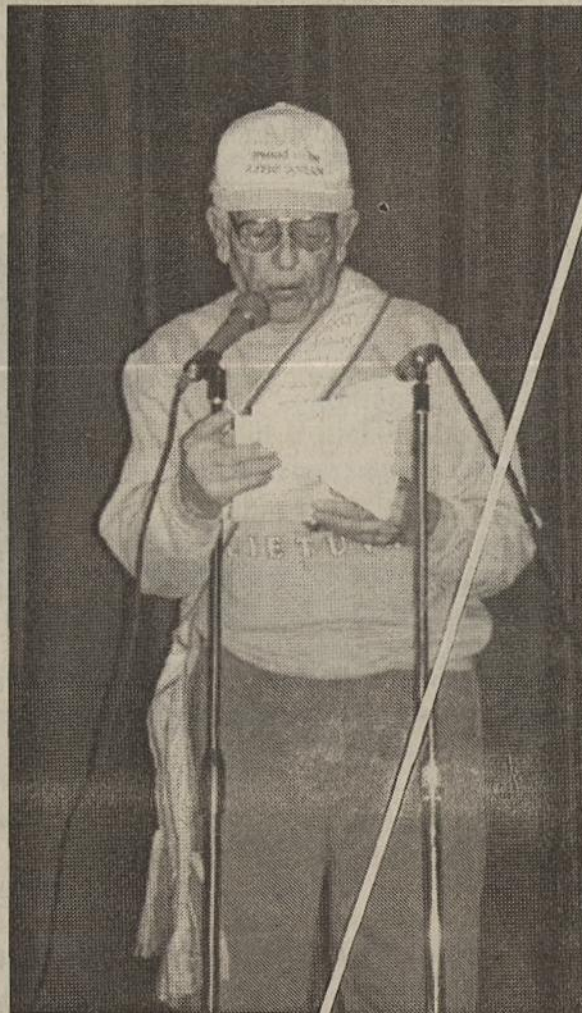
Lietuviai Great Necke

Aleksandras Vasiliauskas

Man tenka garbė papasakoti jums apie Lietuvos žmones ir jų gyvenimą Great Necke. 15 minučių - tai tikrai nedaug, norint pristatyti šią didžią tautą, žmones ir jų kultūrą. Visų pirma, tikiuosi, kad jūs susipažinote su Lietuva pristatančia paroda. Jei taip, turbūt atkreipėte dėmesį į ten pateiktas nuotraukas. Vienoje jų matote pirmąją grupę Lietuvos imigrantų, atvykusių į Ameriką 1880-1910 metais. Atvykėliai buvo užregistruoti kaip rusų tautybės žmonės. Jie atvyko iš krašto, kurį buvo okupavusi Rusija, tad visi lietuviai buvo caro ir jo armijos priespaudoje, neturėjo jokių teisių. Visi jie mokėsi privačiai, jiems nebuvo leidžiama kalbėti, skaityti ir rašyti savo gimtąja kalba, o jaunuoliai privalėjo 7 metus tarnauti caro armijoje. Siekdami išvengti priespaudos jie paliko tėvynę ir atvyko į Ameriką kur gatvės buvo grįstos auksu. Galime tik stebėtis, kaip šie žmonės rado Great Necką, ar Brooklyną, anglių kasyklas Pennsylvanijoje ar Maino miškus. Tačiau Great Necke jiems reikėjo susirasti darbą vietinių turtulių rezidencijose, vilose, dirbti ūkiuose bei statybose pagalbiniais darbininkais, sodininkais, daržininkais. Laikai buvo sunkūs, atlygiai menki, tad kad galėtų padėti vienas kitam ligos ar nelaimės atveju jie suorganizavo pašalpinę Šv. Pranciškaus draugiją. Taipgi atsirado

galimybė tuoktis ir kurti šeimas, kadangi į Ameriką imigravo daugybė jaunų moterų.

Sykiu su 1918 m. revoliucija Rusijoje Lietuva pasiskelbė laisva nuo rusų priespaudos ir sukūrė naują valstybę - Nepriklausomą Lietuvą. Ši tauta 21 metus - iki II Pasaulinio karo - išliko nepriklausoma, kol įžengė vokiečiai (1939 m. buvo pasirašytas Molotovo ir Ribbentropo paktas, pasiskirstęs Pabaltijo valstybių ir Lenkijos teritorijas, nepaisant to, kad tuo laiku tos visos valstybės dar buvo nepriklausomos). Hitleris negalėjo laukti, jo armija įžengė į Lietuvą, surinko 100,000 lietuvių ir išsiuntė juos priverstiniais darbams į Vokietiją. Po to atėjo rusai ir nustūmė vokiečius atgal, o kartu į Vokietiją plūstė apie 50,000 lietuvių, bijojusių baisios priespaudos ir terorizmo, nuo ko kentėjo jų tėvai carinės priespaudos metu. Tiek caro, tiek rusų valdžia lietuviams nešė neišmatuojamas negandas ir



Kalba buvęs Lietuvos Vyčių Great Necko kuopos pirm., Aleksandras Vasiliauskas

chaosą. Iškart po to Josif Stalin suvarė apie 50,000 inteligentų į gyvulinis vagonus ir išstremė į Sibirą. Stalin tęsė priespaudą - buvo uždrausta lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti, buvo leidžiama tik rusų kalba. Dauguma lietuvių buvo uždarytos, religinės apeigos draudžiamos. Lietuviai buvo ištremti, jų nuosavybė atimta.

Taigi tai buvo pirmoji emi-

grąntų karta. Mums augant mūsų tėvai mokė mus kalbėti, dainuoti ir šokti lietuviškai, bet daugeliui mūsų lietuvių kalba nerūpėjo. Net bičiuliai amerikiečiai negalėjo ištarti žodžio „lietuviai“ ir vadino mus rusais arba lenkais.

Kai suaugome, mūsų tėvai ir dvasininkija suorganizavo ALRKF mūsų veiklos stebėjimui ir kontroliavimui. Dvasininkija suprato, kad mes turime jungtis į grupę ir išlaikyti lietuviškąsias tradicijas bei kultūrą. Jie patarė mums veikti su Lietuvos vyčiais, kurių šūkis buvo „Dievui ir Tėvynei“ ir kuri buvo tautinė organizacija. Taigi 1935 m. mums buvo suteiktos vietinės teisės, o 1945 metais ėmėme veikti visoje Amerikoje. Mūsų kuopa pradėjo nuo 12 narių, o II Pasaulinio karo metu jų jau buvo 40. Pagrindinė tautinės kuopos veikla buvo stengtis padėti atkurti Lietuvos nepriklausomybę, kuri, kaip aš jau minėjau, kentėjo nuo komunistų priespaudos. Tai užtruko 50 metų, kol Sovietų Sąjunga subyrėjo.

Mes aktyviai veikėme miestelyje ir surengėme keletą pristatymų Great Necko gyventojams. Vienas šventinis pasirodymas vyko 1965 m. Baker gimnazijoje, kur per pildytoje salėje surengėme parodą-pristatymą; senojoje bibliotekoje, kur dabar yra Great Neck House - tai buvo 1949. Šio renginio nuotraukos (nukelta į 5 psl.)

**Žvilgsnis dėl savaitraščio
“Darbininkas” sustabdymo**

Mielas ir ištikimas skaitytoja,

Kiekvienas, užlipęs į Kretingos bažnyčios bokšto apžvalgos aikštelę, aikteli, pamatęs lyg iš paukščio skrydžio - koks gražus Baltijos jūros horizontas! Man asmeniškai teko žiūrėti ir iš World Trade Center apžvalgos aikštelės į Laisvės statulą ir į milijonus newyorkiečių, skubančių savais reikalais ir visur suspejančius. Abiem minėtais atvejais mūsų artimą žvilgsnį keičia tolimas žvilgsnis, nes pakito žiūrėjimo taškas: mes, tarkim, jau nebe judroje New Yorko gatvėje, o ramioje apžvalgos aikštelėje. Žiūrėdami į daiktus, laikraščius ar žmones iš arti, mes sugebame geriau įsižiūrėti, analizuoti, net paliesti. Tolimas žvilgsnis aprėpia horizontą, matomo vaizdo visumą.

Sustabdomas “Darbininkas”. Prisipažįstu, kad mano žiūrėjimo taškas į periodinio savaitraščio sustabdymą yra iš savo, pranciškoniškos apžvalgos aikštelės. Kyla jautulys ir nerimas, kad šį darbą turiu atlikti aš, provinciolas. Tą pareigą - sustabdyti periodinio savaitraščio “Darbininko” leidimą - turiu atlikti taip išmintingai ir tokiu tinkamiausiu ir reikalingiausiu metu, koku mano pirmtakai jį įsteigė.

Periodinį savaitraštį reguliariai leisti ir išlaikyti yra labai atsakingas ir brangus užmojis. Tam yra reikalingi talentingi ir profesionalaus pasirošimo žmonės: redaktoriai, administratoriai, korespondentai ir kt. Iš jų laukiama besąlyginio objektyvumo, bešališkumo ir pasitikėjimo.

“Darbininko” leidėjai pranciškonai galėjo džiaugtis, kad jų laikraščio tarnautojų eilėse visada dirbo tokios rūšies asmenys-asmenybės.

Gaila, kad “Darbininkas”, sulaukęs 86 metų amžiaus, iš kurių paskutinius 50 metų buvo pranciškonų globoje, nuo ateinančių Naujųjų Metų, 2002 m. sausio 1 d., kaip savaitraštis, turi sustoti. Pirmajame šio numerio puslapyje duodama smulkesnė informacija.

Meldžiu, kad išeivijoje gyvendami nepamirštume lietuviškos spaudos. Joks laikraštis ar žurnalas negali išsilaikyti vien tik iš prenumeratos mokesčių. Jiems reikia šoninių įplaukų.

Todėl, jei lietuviai, šalia prenumeratos mokesčio, savo laikraščių ir žurnalų nerems aukomis, lietuviškas spausdintas žodis ilgai neišsilaikys.

Lietuviškai išeivijos spaudai linkiu Dievo palaimos ir lietuvių dosnumo...

“Darbininko” darbuotojams ir jo geradariams esu giliai dėkingas. Visiems linkiu prasmingų Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų.

T. Benediktas Jurčys, OFM,
provinciolas**ZENONAS PRŪSAS**

7

**DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS
VERPETUOSE**

(pradžia nr. 40)

Man visą laiką nedavė ramybės mintis: kur ir kaip jis prasideda? Vasarą to negalėjau iširti, neatsitraukdamas nuo nelaimingų karvių. Todėl trečioje klasėje, parvažiavęs Užgavėnių trijų dienų atostogų, ukanotą rytą per atlydį nutariau surasti Narančio pradžią. Pakliuvau į krūmus, pelkes ir paklydau. Pradėjo temti, apėmė didelė baimė, pradėjau bėgti, nežinodamas kur. Kažkaip pasiekiau man nepažįstamą kelią. Grįžau namo labai suprakaitavęs ir vos gyvas iš nuovargio. Tėvams pasakiau, kad užtrukau pas draugus. Grįžus į gimnaziją, maždaug po savaitės susirgau labai stipriai plaučių uždegimu, temperatūra pakilo iki 107 F (41,7 C). Vos išsikapsčiau. Kai pasveikau, rodos, po trijų savaitžių, atėjo beveik laikas važiuoti Velykų atostogoms. Persirgau Utenoje, savo kambarėlyje. Buvo atvažiavusi mama manęs prižiūrėti. Gydytis Utenos ligoninėje būtų buvę per daug brangu, nes tėtei, kaip ūkininkui, reikėtų mokėti ligoninei už gydymą visą reikiamą kainą.

Ketvirtoje klasėje nieko ypatingesnio neatsitiko. Prasidėjus mokslo metams penktoje klasėje (1935 metų rudenį) suvažiavo daug naujų mokinių iš Užpalių ir Anykščių progimnazijų, todėl penktokų ir penktokių padidėjo beveik du kartus. Buvo sudarytos atskiros berniukų ir mergaičių klasės - labai ne laiku, kai daugelis pradėjome domėtis mergaitėmis. Penktoje klasėje mokytis tapo kur kas lengviau. Buvo nebedėstoma muzika ir darbai, liko man lengvesni dalykai: matematika, lietuvių, vokiečių, prancūzų ir

lotynų kalbos, o iš sunkesnių - tik piešimas. Bet ir čia radau išeitį: kam nors padėdavau spręsti matematikos uždavinius ir atlikti kai kurių namų darbus, o kas nors man padėdavo piešti. Ranka ranką plešė.

Klasėje tada ūgiu buvau vienas iš žemesniųjų, ne toks plonas kaip kiti ir imtynėse ne taip lengvai nugalimas. Pradėjau grįžti ne tik apie dabartį, bet ir ateitį, studijas, baigus gimnaziją. Tėvai sunkokai vertėsi: dėl labai lietingų metų visi javai ir šienas supuvo. Buvo ekonominės krizės laikotarpis. Norint parduoti už augintą bekoną, tėtei į Uteną reikėdavo atvažiuoti jau trečiadienio rytą, kada “Maisto” agentas Dičius pradėdavo supirkinėti tuos bekonus. Net ir žiemą per speigus tekdavo laukti beveik dvi dienas. Jei per tą laiką bekonas įsidrėksdavo, susipurvindavo ar ant jo būdavo nors mažiausia dėmelė, tokio bekonu nepirkdavo. Už bekoną ūkininkas gaudavo 35 litus avanso ir vėliau dar keletą litų. O jo nenupirkus, tekdavo arba grįžti namo ir vėl bandyti laimę parduoti po savaitės, kada “Maisto” agento bus galbūt ke resnė nuotaka, arba mėginti parduoti vietinės mėsinės pirkliui, kurių vienas kitas sukinėjosi prie supirkimo punkto. Bet tada jau būvau jo malonėje ir turėjai parduoti už tiek, kiek tau pasiūlys. Paprastai mano tėtė gaudavo iš pirklio apie 30 litų už bekoną, arba 12-14 centų už svarą. Ir dabar, po tiek metų dar tebeįrašau šią mintį, kad nepasisiūliau tėtei už jį pastovėti nors vieną naktį ir jam leisti pailsėti mano lovoje, ypač žiemą.

Kiek žinau, tarpukario laikotarpiu tėvai niekuomet neturėjo santaupų, galbūt iš dalies dėl to, kad reikėjo išmokėti skolas, susidariusias atstatant visus gaisro sunaikintus ūkio pastatus, o galbūt ir nepasitikejo pinigų pastovumui. Juk per trumpą laiką pamatė, kad ir rusiški rubliai, ir vokiškos markės visiškai neteko vertės. Galbūt dėl to netaupė litų ir, užuot geresniais metais jų kiek padėjus į banką, tuoj išleisdavo juos ūkio pagerinimui: ar naujam stogui uždengti, ar naujam ūkio padargui įsigyti. Žinojau, kad jie pinigų neturėjo ir kai mokėmisi penktoje klasėje. Todėl

nenorėjau būti našta tėvams. Pradėjau ieškoti darbo. Pavyko: gavau pamokų žemesniosios klasės. Gaudamas 30 litų per mėnesį, pasijutau milijonieriumi: galėjau sumokėti už kambarėlį, nusipirkti gimnazijoje bandelę ar dvi per dvylikos valandų pertrauką ir dar likdavo pinigų nusipirkti geresnių lietuvių rašytojų knygų. Mokinius mokiau, kol baigiau gimnaziją.

Supratau, kad, baigęs gimnaziją, turėsiu pats pasirūpinti lėšomis, jei norėsiu studijuoti. Nors ir nemėgau drausmės ir įsakymų, pradėjo atrodyti patrauklia karininko karjera. Galvojau: gaudamas karininko atlyginimą, Kaune galėsiu studijuoti, o baigęs studijas, eiti į atsargą ir dirbti savo naujoje profesijoje. Tačiau svajonės neišsipildė: pradėjau stiebtis kaip ant mielių ir per trejus metus užaugau 30 centimetrų (iki 182 centimetrų), bet per tą laiką svoris padidėjo tik apie 15 kilogramų. O turėjo padidėti 30 kilogramų, kad mane priimtų kariūnu į Karo mokyklą. Kai baigiau septintą klasę, du kartus tik Utenos gimnaziją baigė mano draugai bandę įstoti į Karo mokyklą kariūnais. Abu sportininkai, gimnazijos krepšinio rinktinės žaidėjai, beveik mano ūgio, bet kiek stambesni. Abiejų nepriėmė dėl per mažo svorio, jie tegalėjo būti kariūnais aspirantais. Man tai buvo aiškus signalas: nesvajok apie karininko karjerą! Vėliau abiem mano draugams, Kantvilui ir Vaškeliui, jau būnant karo mokykloje kariūnais aspirantais, pavyko tapti kariūnais ir baigti Karo mokyklą, bet 1938 metais apie tokią galimybę dar nežinojau.

Medicinos studijų galimybė taip pat atrodė neturinti perspektyvos. Atsitiktinai sutikau vieną mediciną studijuojantį vaikina, kuris sakėsi studijuojąs mediciną ir kartu užsidirbąs pragyvenimui. Atrodė labai suvargęs, išbalęs kaip lavonas, paskutinės stadijos džiovininkas. O aš visą laiką džiovos labai bijojau, daugiau kaip staigios mirties. Todėl, jau baigęs septynias klases, sugalvojau negrįžti į Utenos gimnaziją, o persikelti į Kėdainių aukštesniąją kultūrtechnikos mokyklą. Ten daugelis (nukelta į 4 psl.)



■ Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blair lapkričio 23 d. sakė, kad šalies ateitis yra "neatsiejamai susijusi" su Europa ir kad britai turi būti "nuoširdūs" jos partneriai. Jo kalba, pasakyta Birminghame, vidurio Anglijoje, laikoma iki šiol viena aiškiausių užuominų apie pritarimą vieningai Europos valiutai. Pasak T. Blairo, Didžiąsiai Britanijai buvusių vadovų nesugebėjimas deramai įvertinti atsirandančių Europos integracijos realių buvimo tikra tragedija. Būti Europos centre yra nacionalinis ir ekonominis Didžiosios Britanijos interesas, pridūrė jis. Didžioji Britanija nusistatė penkias ekonomines sąlygas, kurios turėtų užtikrinti, kad dėl prisijungimo prie euro zonos nesumažėtų darbo vietų skaičius, investavimas bei gamyba.

■ NATO generalinis sekretorius George Robertson lapkričio 23 d. sakė, kad Rusijos prezidentas Vladimir Putin per derybas jam pareiškė nesiekiant teisės vetuoti "to, ką daro Šiaurės Atlanto aljansas". Kalbėdamas po Kremliuje įvykusių derybų, G. Robertson sakė, kad Rusijos prezidentas pabrėžė nenorį "sulėtinti ar panaikinti tai, ką daro NATO, taip pat tai nėra būdas, kuriuo Maskva siektų vetuoti" šios organizacijos sprendimus. Lapkričio 22 d. NATO generalinis sekretorius "Reuters" sakė, kad tam tikromis aplinkybėmis Rusija galėtų turėti veto galimybę priimant tam tikrus sprendimus. "Tai viena iš numatomų galimybių", - sakė G. Robertson.

■ Nuvertus talibų režimą, Afganistane turi būti sudaryta koalicinė vyriausybė, kurioje būtų atstovaujama visoms šalies politinėms jėgoms ir tautomis, taip pat ir puštūnų gentims. Tai lapkričio 23 d. Japonijos laikraštyje "Mainichi" išspausdintame interviu pareiškė teisėtai išrinktas Afganistano prezidentas Burhanuddin Rabbani. Jis taip pat sakė esąs už tai, kad šalies prezidentas būtų išrinktas Lojajirgos susirinkime. Šis organas, Burhanuddin Rabbani nuomone, bus Afganistano liaudies valios reiškėjas, kadangi į jį numatoma išrinkti po vieną deputatą nuo 20 tūkstančių gyventojų.

Juozo Lukšos-Daumanto minėjimas

Žymaus Lietuvos partizano
80-ojo gimtadienio ir 50-ųjų žuvimo metinių proga

Viliaus Bražėno žodis

Lietuvos partizanų epinių kovų dalyvių, kaip Juozo Lukšos-Daumanto ir kitų, gyvenimas, kovos, meilė, tragedija, heroizmas, išdavystės kartelis ir žūtis buvo ir tebėra siužetai tuzinams Hollywoodo filmų. Deja, prieš komunizmą kovojusieji, net ir amerikiečiai, Hollywoodo daugumai nėra pakeliui. Jie nėra pakeliui ir daugumai Vakarų nuomonės formuotojų elitui apskritai. Gera, kad štai mūsų pačių menininkai naudoja tai savo kūrybai, kaip matome šiandien.

Mūsų partizanai "Vienui vieni" buvo tik pasveriant Vakarų valdančiųjų elitą. Konservatyvūs dešinieji vakariečiai gerbė juos. Vienoje jų išleistoje knygoje (anglų kalba) "Kautynės komunistų teritorijoje" plačiai aprašomas Lietuvos partizanų sąjūdis. Ten rašoma, kad vienu metu (cituoju) "Sovietams buvo neįmanoma valdyti Lietuvoje".

Knygoje rašoma apie perbėgėlį į Vakarus plk. Ltn. Burlickį, kuris buvo dalyvavęs 1950-1951 m. Sovietų kompanijoje prieš mūsų partizanus. JAV Kongresui Burlicki liudijo, kad "lietuviai parodė moralės aukštumas". Esą kremlius turėjo pasiūsti į Lietuvą aukščiausio rango žudikus - gen. Sergėjų Kruglovą ir Michailą Suslovą.

Išviečiai, žinoma, didžiavosi partizanais, ir kai kurie irgi kėlė jų žygius vakarų dėmesui. JAV žurnalo straipsnis apie Sovietų pavergtąsias tautas, lankstinuko formate, buvo dešimtimis tūkstančių pasklidęs, net pasiekdamas Viduriniuosius Rytus. Lankstinuko moto buvo Lukšos-Daumanto vadovaujama į Vakarus prasiveržusių partizanų išpėjimas Vakarams:

*Kuomi jūs esate,
mes buvome.
Kuomi mes esame,
jūs galite tapti.*



Juozas Lukša-Daumantas Paryžiuje 1948 m. rašo savo knygą "Partizanai už geležinės uždangos"

Mano žodžiai Juozui

2001 m. rugsėjo mėn. 11 d. mano žodžiai Juozui, pasakyti Kauno Dramos teatro prieš spektaklį "Ir kelsis vėl iš tavo kraujo Lietuva"

"Brangūs, atvykę pagerbti Juozo atminimo, jo žūties už Lietuvos laisvę 50 metų minėjimo proga. Aš norėčiau pasakyti tik keletą žodžių, kuriuos visada jutau per visus praėjusius metus:

Juozas yra gyvas mūsųje, kaip ir prieš 50 metų. Aš jaučiu jo alsavimą Lietuvos trispalvės vėliavos plazdėjime, Lietuvos himno skambėjime ir Lietuvos nepriklausomybės šviesoje, nors ji dar vis yra prislopinta buvusiųjų okupantų

užleista migla. Aš tikiu, kad Juozo auka Tėvynei prisidėjo prie šių miglų išsisklaidymo ir kas mes visi, kur tik bebūtume dar daugiau įvertinsime ir suprasime, kas ta išsikovota laisvė iš tikrųjų yra. Juk kraujo dėl jos dabar jau nebereikia lieti, o reikia tik didelių ir atsidavusių darbų padaryti viską, kad Lietuva tikrai būtų tos kruvinos aukos verta.

Labai ačiū visiems, prisidėjusiems prie šio minėjimo." Nijolė Bražėnaitė-Lukšienė

Ne vien Lietuvos partizanai buvo apvilti Vakarų valdovų. Buvo apvilti ir Vakarų kariai: jie kovojo "už laisvę", "už demokratiją", o Antram pasauliniam karui pasibaigus, jie pamatė, kad buvo iš nacių išvaduoti 1/16 žmonijos, o komunistų vergijon pakliuvo 1/6 žmonijos.

(Kadangi tą dieną įvyko terorizmo išpuoliai prieš JAV, buvo įterpta pastaba: "Kadangi Vakarai po II pasaulinio karo su-

kūrė dvi Teroro Imperijas - Sovietų Sąjungą ir Raudonąją Kiniją, kur buvo treniruojami teroristai, Vakarams netenka stebėtis tokiu nežmonišku terorizmo aktu).

Gera matyti partizanų žūtį primenančius paminklus. Tačiau paminklai yra gyviesiems priminti, kad mūsų partizanai, sustabdę Lietuvos kolonizavimą svetimaiais, nespėjo sustabdyti dvasinės kolonizacijos. Tas

uždavinys krenta ant likusiųjų tautiečių pečių. Kiekvieno tokio, kaip šio patrioto susibūrimo, didžiausiu garbės svečiu būna nežinomo partizano vėlė. Akistatoje su ja mes negalime atsisakyti pareigos, išsiskirti iš čia, eiti į partizaninę kovą už tautinės dvasios pakėlimą ir patriotizmo išplėtimą Lietuvoje.

Lenkdamas galvą nežinomam Partizanui, dėkoju už proga pasisakyti.



Pirmas iš kairės tupi Juozas Lukša-Daumantas

Po metų NATO ketina plačiai atverti duris

Nors iki naujo NATO plėtros etapo dar turi praeiti metai, Aljansas atrodo pasirengęs imtis iki šiol sunkiausio plėtros etapo, kurio metu greičiausiai bus priimtos ir Baltijos šalys.

Rytų Europos kandidatės darosi vis tikresnės, kad 2002 metų lapkričio 21-22 dienomis įvyksiančio Prahos viršūnių susitikimo metu bus patvirtintas Vakarų aljanso išplėtimas iki pat Rusijos sienų, ir jos gaus seniai trokštamas NATO saugumo garantijas.

Tačiau NATO siekia konsensuso dėl kviečiamų kandidatų, todėl plėtros klausimas nebus galutinai išspręstas, kol 19-os Aljanso šalių vadovai nesusirinks į Čekijos konferenciją salę, kuri pastarąjį kartą atkreipė dėmesį per 2000 metais įvykusį Tarptautinio valiutos fondo susitikimą, kai ją apgulė nuožmias demonstracijas surengę globalizavimo priešininkai. Tačiau tvirta JAV parama NATO plėtrai, susilp-

nėjęs Rusijos priešiškus, noras plėsti stabilumo zoną pasaulyje po rugsėjo 11-osios teroro išpuolių New Yorke ir Washingtone, taip pat besikeičiantis NATO vaidmuo - visi šie argumentai skatina Aljansą priimti daugiau naujų šalių.

"Atsižvelgiant į tai, kas įvyko per kelis pastaruosius mėnesius, būtų beveik nesuvokiama, jeigu plėtra neįvyktų, ir greičiau bus priimtas didesnis, o ne mažesnis šalių skaičius", - sakė Washingtono Brookings instituto mokslinis bendradarbis Philip Gordon. Pasak jo, "dabar atrodo beveik užtikrinta, kad įstos keturios šalys, o galbūt jų bus net septynios".

Manoma, kad naujajame etape į NATO bus priimta Slovėnija, kuri liko "už borto" 1997 metais, kai į Aljansą buvo priimamos Varšuvos sutarties šalys, taip pat Lietuva, Latvija ir Estija. Kartu gali būti priimta Slovakija, jeigu kitais metais įvyk-

siantys rinkimai sugrąžins į valdžią provakarietišką vyriausybę.

"Ar bus pakviestos penkios, ar septynios šalys - tai klausimas, kuris, spėju, tebėra aktualus, - pareiškė NATO Parlamentinės Asamblėjos generalinis sekretorius Simon Lunn. - Daugiausiai klausimų vis dar lieka dėl Bulgarijos ir Rumunijos".

Reuters

Bus išleistas Lietuvos karių kapų atlasas

(atkelta iš 1 psl.)

nacionalinio saugumo objektų yra aplinka ir kultūros paveldas. Krašto apsaugos ministerija su kultūros paveldo institucijomis bendradarbiavo ir iki šiol. Šių metų birželį Aukštuosiuose Paneriuose pastatytas paminklas 1831 m. sukilimui įamžinti. Rugsėjo mėnesį šalyje vyko Europos paveldo dienos, skirtos Lietuvos gynybinių įtvirtinimų istorijai. Kartu su Kultūros vertybių apsaugos departamentu Europos paveldo dienas globojo ir Krašto apsaugos ministerija.

ELTA

ZENONAS PRŪSAS

7

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VERPETUOSE

(atkelta iš 3 psl.)

moksleivių gaudavo stipendijas. Baigė šią mokyklą, kultūrtechnikai vasarą dažniausiai dirbdavo Lietuvos laukuose, o žiemą, gyvendami Kaune, parengdavo darbų projektus kitiems metams. Likdavo pakankamai laiko studijuoti vakarais. Todėl 1937 metais, baigiantis vasarai, nuvažiavau į Kėdainius, lengvai išlaikiau egzaminus, o grįžęs namo, "Ūkininko patarėjuje" radau skelbimą, kad rudenį Žemės ūkio akademijoje Dotnuvoje vyks priėmimas į miškininkystės skyrių, kur buvo mokamos ne tik stipendijos, bet ir sudaromos galimybės per vasaros atostogas užsidirbti papildomų pinigų, dirbant miškų žinyboje. Skelbime buvo rašoma, kad priėmimas vyks konkurso tvarka pagal atestatų pažymius. Tai reiškė, kad bus didelė konkurencija, bet man buvo aiškus pasirinkimas: miškininkystė domėjaisi, dar gandydamas karves. Iškilio svarbi problema, norint įveikti kliūtis: kaip baigti gimnaziją vien penketais, kai į atestatą įrašys ir mano jau turimus muzikos ir darbėlių trejetus? Juk daug bus ne tik gimnazija, bet ir Alytaus aukštesniąją miškininkystės mokyklą baigusiu ir jau miškų žinyboje dirbusiu kandidatų, kuriems bus teikiama pirmenybė, priimant juos mokyti. Todėl tik gimnazijas baigusius liks nedaugelis vietų ir į tą mokyklą pateks vien turintys penketus. Kaip baigti Utenos gimnaziją vien penketais, kai ten buvo tvirtinama, kad mokinyš gali mokėti tik trejetui, mokytojas ketvertui, o penketui tik Dievas? Galbūt persikelti į kitą gimnaziją, kur mo-

kiniui taip negailima penketo?

Grįžęs į gimnaziją, tapau "zubrila", nors tai ir nebuvo man būdinga. Kibau į knygas ne tik vakarais, bet dar ir rytais keldavausi penktą valandą, nes supratau, kad rytą galima lengviausiai ką nors atmintinai išmokyti. O iškalus tekstą, buvo vienintelė galimybė, kad kai kurie mokytojai tavo žinias įvertintų penketu. Po didesnių pastangų savo klasėje tapau vienu iš geresnių mokinių, bet ir tada daugiausia gaudavau tik ketvertus, ne penketus (anot klasės auklėtojo, paskutiniame aštuntos klasės semestre aš turėjęs geriausių pažymių). Į Dotnuvos akademijos miškininkystės skyrių patekau vos per plauką, nes mano atestate pažymių vidurkis buvo tik 4,1, o kitų gimnazijų atvykę kandidatai turėjo daugiau penketų, nors ir nebuodami tarp geriausių mokinių. Po Utenos gimnazijos baigimo studijos Dotnuvoje atrodė tarsi atostogos. Gi daugelis kartu besimokančių, gimnazijas ir Alytaus miškininkystės mokyklą baigusiu daugiausia penketais, norėdami gauti kai kurių profesorių (pavyzdžiui, J. Stanišausko ar P. Jucaičio) įvertinimą "patenkinamai", turėjo nemažai paprakai tuoti.

Net ir beveik po 60 metų yra sunkoka suvokti kai kurių Utenos gimnazijos mokytojų logiką. Pavyzdžiui, per matematikos baigiamuosius egzaminus uždaviniai, atsiųsti spręsti iš Švietimo ministerijos, buvo labai lengvi. Tam buvo skirtos berods trys valandos, o daugelis juo išsprendė per pusantros. Visi tikėjomės penketu. Nustebomės, buvę įvertinti įvairiai (tarp trejetų ir ketvertų). Atrodė, kad lėmė ne tai, kad buvo teisingai išspręsti uždaviniai, o tai, ar švariai ir kaligrafiškai parašyta, nesubraukyta, net ir juodraštyje. Jei kuris mokinis per skubėjimą kai kur ką nors subraukė gavo trejetus. Jei kas parašė labai švariai ir be subraukimų gavo ketvertus, nors abiem atvejais uždavinių sprendimo atsakymai buvo tie patys. Galbūt matematikos mokytoja norėjo nustebinti Švietimo ministeriją, kad va, žiūrėkit, kokia aš esu "kieta"!

Arba kitas pavyzdys. Nežinau kitos gimnazijos, kad per baigiamuosius egzaminus iš 20 abiturientų jų neišlaikytų net 8! Taip atsitiko ir mano klasėje. Vadinas, buvo daug netvarkos mokykloje: mokinius reikėjo atsijoti žemesniosiose klasėse, o ne gaisinti jų laiką aštuonerius metus ar dar ilgiau ir tada jų atsikratyti!

Nenoriu būti nesuprastas. Tik paskutiniai metai paliko truputį nuosėdų, visokių debesėlių. Laikas savo daro: dabar žiūrint iš 60 metų perspektyvos, atrodo, kad tada švietė tik giedras dangus. Jei pasitenkindavai trejetais ar ketvertais, likdavo marios laiko savo pasirinktos literatūros skaitymui, sportui, įvairiems lavinimosi būreliams, organizacijoms, uždarbiavimui ir kitkam. Utena turėjo daugiausia gerus, kai kuriuos net ir labai gerus mokytojus, pavyzdžiui, lietuvių literatūros mokytoją Jurgį Lebedį (man pas jį neteko mokyti). Vėliau jis tapo gerai žinomu profesoriumi, senosios lietuvių literatūros tyrinėtoju. Man labai daug įtakos turėjo vokiečių kalbos mokytojas kunigas dr. Jonas Steponavičius. Tai buvo labai įdomi asmenybė: psichologas, filosofijos daktaras, mokslus baigęs Vokietijoje, didelis vokiečių kultūros gerbėjas. Vokiečių kalbos jis mūsų neišmokė, nes tos kalbos beveik nemokė. Per pamokas jis mus supažindino su gausia vokiečių literatūra, filosofijos ir psichologijos mokslų pagrindais. Ypač mėgo Emanuelį Kantą. Kaip Kantas, jis pirmenybę skyrė žmogaus jausmams, o ne protui. Ir jis buvo grynai jausmo, ne proto žmogus. J. Steponavičiaus pamokymai mane kartą vos į grabą nenuvarė. Jis dažnai kalbėdavo, kaip svarbu ugdyti valią, kurią jis taip pat labai aukštino. Tai jis ir savo pavyzdžiu rodydavo žiemą: praskirtas ežerėlyje eketę, lisdavo į ją ir ten išbūdavo tol, kol ilgiau nebegalėdavo iškentėti. Jis pats atrodė labai sveikas: visada raudono veido, sklindinas energijos. Pagalvojau: galbūt ir man būtų gerai užgrūdinti savo valią?

(bus daugiau)

SVEIKATOS KERTĖ

Rudeniui besibaigiant....

Persišaldę geriau neikite į pirtį

Persišaldžiusiam geriau neiti į pirtį, nors stipriai prakaituojant ir tikimasi atsikratyti visų virusų ir bakterijų. Sauna tikrai yra gera grūdinimosi priemonė, tačiau sloguojant tai daryti per vėlu, rašoma Miunchene leidžiamame žurnale „Apotheken Umschau“.

Sirguliuojančiam žmogui saunos karštis ir dušo šaltis tik dar labiau silpnina organizmą. Persišaldžius geriau pagulėti, vengti sportinės veiklos, rašoma laikraštyje. Taip pat patariama saugotis skersvėjų, nes jiems traukiant labai greitai pakankiamos nosies gleivinė.

Subalansuota dieta padės išsklaidyti melancholiją

Liūdesys, baigiantis rudeniui, apima daugelį žmonių; tačiau visai nesunku jo išvengti - mokslininkai siūlo specialią dietą. Svarbu, kad maiste

būtų vadinamojo geros nuotaikos hormono - serotonino. O jo daugiausia - bananuose, primena profesorė Hademar Bankhofer žurnalo „Reader's Digest“ lapkričio numeryje.

Nuotaiką kelia ir cinkas, kurio esama žuvų produktuose bei avižiniuose dribsniuose, taip pat kiti mikroelementai - kalis, magnis, geležis - jų gausime iš moliūgų ir saulėgrąžų sėklų.

Makaronuose daug angliavandenių, kurie didina cukraus kiekį kraujyje - tai taip pat daro nuotaiką šviesesnę. Bet pats nuostabiausias „tonic“ niūriais rudens ir žiemos vakarais - jogurto puodelis, kuriame sukopoti aštuoni graikiški riešutai ir du šaukšteliai medaus.

Na, o nuo mėsos reikėtų šiek tiek susilaikyti, nes kuo daugiau mėsos - tuo mažiau serotonino pasigamina organizme.

Dr. R.B.

NAUJOS KNYGOS

IVARS IVASKS. *Baltijas elegijas, The Baltic Elegies, Balti Eleegiad, Baltiškos elegijos*. Ryga: Petergalis, 2001. 107 psl.

Pasaulinio garso estų poeto ir dailininko, buvusio Oklahomos universiteto profesoriaus ir viso pasaulio literatūrą aprėpiančio žurnalo „World Literature Today“ redaktoriaus Ivaro Ivasko dvejų dalių (serijų) knyga ką tik pasirodė Latvijoje. Tai ypatinga knyga visų pirma todėl, kad ji išleista trijų Baltijos šalių (estų, latvių, lietuvių) ir anglų kalba. Dar ji unikali todėl, kad ši poezija itin sėkmingai bando suvienyti ir įprasminėti baltiskąją erdvę, ką neretai, bent mes, lietuviai, esame linkę primiršti.

Ivars Ivaskas, kaip baigiamajame straipsnyje rašo vienas knygos vertėjų žinomas latvių kultūrininkas dr. Valters Nollendorfs, savo „Baltiškos elegijose“ neretai naudoja „rato“ įvaizdį, kas gerai apibūdina ir įprasmina Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstietiškosios kultūros gyvenimo ritmą. Cikliškumas, pasikartojimai neišvengiami žmogaus, kultūros, atskiros tautos gyvenime ir tai riša su laiko paslaptimi, kas labai rūpėjo poetui kaip didelė, neatskleista paslaptis. Tai kas asmeniškai ir slypi kažkur atminties brūžgynuose, ūmai, tarsi nušviesta staiga saulės spindulio, tampa visuotina. Tą sugeba tik gera poezija, ką šiuo atveju ir matome bent jau lietuviškuose vertimuose.

Versti knygą be dr. Valters Nollendorfs, buvo pakviestas bene garsiausias estų poetas, politikas, buvęs Estijos Kultūros ministras Paul-Eerik Rumo ir žinomas lietuvių poetas, Tarptautinio PEN centro narys, pastaruosius penketą metų oficialiai reprezentavęs Lietuvos Pasauliniuose PEN kongresuose, Julius Keleras. Lietuviškame „Baltiškujų elegijų“ variante sušvyti rami prarasties šviesa, kurios nušviesti mes galime vertinti tai, kas pragyventa, kas buvo ir tebeliko svarbu, kas gyvens po mūsų. Reikia viltis, kad ši graži knyga bus išleista ir Lietuvoje.

Gailius Kalinauskas

Sveikuoliški sausainiai

4 šaukštai avižinių dribsnių,
4 šaukštai razinų,
2-4 šaukštai saulėgrąžų (išgliaudyti),
4 šaukštai medaus,
4 šaukštai aliejaus

Įkaitintame aliejuje pakepinti avižinius dribsnius ir saulėgrąžas kol gražiai apskrus. Maišant supilti razinas, sudėti medų. Pakaitinti kol medus tolygiai pa-

siskirstys ir beveik užvirs. Sudėti į formą 1-2 cm sluoksniu, prispausti ir palaikyti kelias valandas šaldytuve kol sukietės. Supjaustyti kvadratėliais.



Tauragėje atidarytos naujos kareivinės

Tauragėje Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Kęstučio motorizuotajame pėstininkų batalione šią savaitę atidarytos dvejų naujos kareivinės. Jas įrengti Krašto apsaugos ministerijai kainavo 8,2 mln. litų. Jose gyvens 330 karių. Senosios kareivinės bus nugriautos, nes į barakus panašių pastatų nebeverta rekonstruoti.

Lietuvos rytas



Mokslo naujienos

- Gal būt netrukus šviesos diodų spinduliuojamą spalvą bus galima pakeisti paprastu jungtuko mygtelėjimu. Tam pasitarnaus naujas atradimas, leisiantis lengviau valdyti kvantines daleles, kurios puslaidininkiuose spinduliuoja šviesą. Mokslininkai visą laiką manė, jog tos eksitonai vadinamos dalelės visą laiką nejudėdamos lieka toje pačioje vietoje. Dabar aptikta, kad eksitonu galima pajudinti prijungus išorinį elektrinį lauką. Eksitonai atsiranda tuomet, kai lazerio impulsas pataiko į puslaidininkį, pavyzdžiui, galio arsenidą. Lazeris suteikia medžiagoje esančiam elektronui papildomą energiją, ji išlaisvina ir padaro neigiamu krūvininku. To paties proceso metu elektronas palieka savo vietą „skylę“, kuri elgiasi taip, lyg būtų teigiamas krūvininkas. Gi eksitonas atsiranda tuomet, kai skylė ir sužadintasis elektronas lieka susieti tarpusavyje. Kuomet elektronas krinta atgal ir rekombinuoja su skylė, eksitonas išnyksta, o jo energija yra išspinduliuojama kaip šviesos blyksnis. Iki šiol mokslininkai galvojo, kad eksitonai privalo likti toje vietoje, kur buvo sukurti. Tačiau Andrew Shields ir jo kolegos iš kompanijos Toshiba laboratorijos Cambridge įrodė, kad yra kitaip. Mokslininkai pajudino eksitoną prie kiekvieno jų prikabinami po papildomą elektroną ir taip sukurdami neigiamai įkrautas daleles, vadinamas trionais. Papildomus elektronus suteikė silicio atomai, kuriais buvo legiruotas galio arsenidas. Grupė tikėjosi, kad trionas pasiliks vienoje vietoje, nes ten ji laikys jonizuoto silicio atomo traukos jėga. Tačiau prie puslaidininkio prijungtas elektrinis laukas sugebėjo trionus nuvilti per gardele. Mokslininkai galėjo įsitikinti tuo kai pamatė eksitonų spinduliuojamą šviesą per kelis mikronus nuo tos vietos, kur juos sukūrė lazerio pluoštelis. Atradėjai tikisi, kad šis metodas leis daug geriau nei iki šiol valdyti puslaidininkinių spinduliuojamą šviesą. Reiškinių bus galima panaudoti labai greitai įjungiant ar išjungiant šviesos diodus ar netgi keičiant tokias spinduliuotės savybes, kaip jos bangos ilgis.

- Skaidri ir lanksti magnetinė medžiaga, pagaminta iš egzotiškos anglies formos gali pasidaryti kiekvieno kompiuterio atminties kūrėjo svajone. Ši substancija, kurią netyčia aptiko rusų mokslininkė, ieškanti aukštatemperatūrinių superlaidininkų, yra pirmas nemetalinis magnetas, veikiantis kambario temperatūroje. Tatjana Makarova, dirbdama Švedijos Umeos universitete atrado šią medžiagą tada, kai eksperimentavo su fulerenais - iš 60 anglies atomų sudarytomis futbolo kamuolio formos molekulėmis. Ji fulerenus pakaitino ir suprasavo į lakštus, nes manė, kad taip jie galės tapti superlaidžiais. Didžiausiam savo nustebimui ji nustatė, kad medžiaga pasidarė magnetinė ir lieka tokia netgi ir aukštesnėse už 200 °C temperatūrose. Iki tol pati aukščiausia temperatūra, kurioje nemetalinės medžiagos išlikdavo magnetinėmis buvo -255 °C. Ir tas rekordas priklausė kitos rūšies fulerenams.

Lietuvos krepšinio viešnage Amerikoje

Kauno krepšinininkės žaidė Amerikoje

Nuo spalio 30 iki lapkričio 13 dienos Amerikoje viešėjo viena iš stipresnių Lietuvos moterų krepšinio komandų „LKKA-Kaunas“, kuriai daugiausiai priklausio Lietuvos kūno kultūros akademijos studentės ir dėstytojos. Šis vienetas žaidžia Lietuvos ir Baltijos krepšinio lygoje.

Pirmoje iš jų - LMKL dalyvauja 7 komandos (jų skaičius šiemet sumažėjo), o antroje - BMKK - 12 penketukų iš 7 valstybių. Šioje tarptautinėje grupėje po 5 rungtynių kaunietės iškovojo 4 pergales (pralaimėjo tik rygietyms) ir pateko į antrą vietą.

Apie kauniečių pasirodymus mums papasakojo išvykos į Ameriką vadovė, į šį kolektyvą šiemet iš Panevėžio atėjusi Laima Stalgienė, o taip pat ir tik šiemet darbą pradėjęs vyr. treneris Saulius Vadapalas. Pernai šios komandos vyr. trenerė, o kartu ir žaidėja buvo Rasa Kreivytė, atstovavusi Lietuvos rinktinę, kuri 1997 m. tapo Europos čempione. Komandoje yra ir daugiau žinomų vardų - Kristina Kalesnikaitė, Agnė Peredytė ir kt.

Tačiau šiuometinėje kelionėje po Ameriką kaunietės nedaug ką galėjo parodyti. Iš 9 susitikimų lietuvaits sugriebė tik vieną pergalę.

Atvykusios į Chicago spalio 30 d. pirmąjį susitikimą jos turėjo Green-Bay, Wisconsin lapkričio 3 d. Ten pralaimėta 64:92. Tada lapkričio 3 d. Chicagoje nusileista Loyolos universiteto rinktinėi 69:87. Tačiau sekančią dieną rungtyniaujant Macomb, IL, prieš Western Illinois rinktinę rezultatu 63:55 buvo pasiekta pergalė.

Po to sekė 6 pralaimėjimai: Wichita, Kansas 69:88, Omaha, Nebraska, prieš Creighton universitetą 48:100, Minneapolis, Minnesota 65:95, Milwaukee, Wisconsin, 57:102, Urbanoje, Illinois, prieš Illinois universitetą 34:97. Ir pagaliau paskutinės rungtynės vėl buvo

sužaistos Chicagoje. Žaidžiant lapkričio 12 d. vakarą nusileista Chicago State universiteto rinktinėi 59:75.

Kaip pasakojo L. Stalgienė Kauno krepšinininkės Dėdės Samo žemėje nebuvo lengva. Dažnai jos čia turėjo žaisti kasdien, kartais autobusu tekdamo važiuoti 7 valandas. Taip pat šiame krašte yra naudojami mažesni kamuoliai ir ilgai užtruks, kol mūsiškės prie to priprato. Dar aktualesnė tema - teisėjavimas. Daugelis teisėjų švilpukų ne vien tik kaunietes stebindavo, bet ir nervindavo.

Ivairios traumos gerokai išretino Kauno komandos eiles. Viena po kitos iškrito trys žaidėjos. Atvykusios dešimtyje, paskutines rungtynes Chicagoje jos tebeturėjo tik dvi atsargines, tuo tarpu Amerikos universitetų komandos dažnai naudodavo 12 krepšinininkių.

Čia kauniečių vadovė paminėjo ir didelį laiko skirtumą, neįprastą maistą ir didžiulį nuovargį. Amerikoje autobusu teko nukeliauti tūkstančius mylių, o poilsui laiko taip ir nelikdavo. Dažnai iš autobuso, po ilgos kelionės reikėdavo bėgti tiesiai aikštelėn. Todėl neuostabu, kad tokiomis patyrimais žaidėjoms, kaip aukščiausiai minėtai, kamuolys kartais netikėtai krisdavo iš rankų. O tas turėjo didelės įtakos rezultatams.

„Normaliomis sąlygomis mes būtume laimėjusios ne vieną, o bent keturias rungtynes“, - kalbėjo kauniečių vadovė. „Žinoma, nieko nebūtume padarę prieš Illinois universiteto rinktinę Urbanoje, kurioje viena iš žvaigždžių yra jauna lietuvaite Iveta Marčiauskaitė. Jos atstovaujama komanda yra viena iš pajėgiausių Amerikoje“, - sakė L. Stalgienė.

Beje, buvusi šiaulietė, dar tik antrus metus žaidžianti Illinois universiteto rinktinėje buvo rezultatyviausia savo komandoje - ji per 24 minutes įmetė 11 taškų.

Tačiau, nežiūrint kelionėje po Ameriką patirtų nesėkmių ar

traumų, kaunietės krepšinininkės išvyka buvo patenkintos. „Mes čia įgytą patirtį galėsime panaudoti Lietuvos ir Baltijos pirmenybėse“, - teigė išvykos vadovė. Į Lietuvą jos sugrįžo trečiadienį, o šeštadienį jų jau laukė rungtynės LMKL, o tada žymiai sunkesnis susitikimas Baltijos lygoje. Kauno ekipa šiemet sieks iškovoti antrąją vietą - tuoj po „Lietuvos telekomo“ ekipos, kuri, beje, žaidžia ir stiprioje visą Europą jungiančioje „Eurolygoje“.

Reikia palinkėti kaunietėms krepšinininkėms geros sėkmės tose abiejose pirmenybėse. O sekančiais metais jų vėl lauksime Amerikoje.

Žaidė ir Lietuvos vyrų komanda

Kaip ir kiekvienais metais taip ir šiemet šalia moterų krepšinininkių iš Lietuvos buvo atvykusi ir vyrų ekipa - ši kartą Alytaus „Alita“ (o gal jų net buvo daugiau, bet tik apie šią sužinojome).

Iki šiolei težinome tik vieną „Alitos“ rezultatą, nes teko matyti ji amerikiečių spaudoje, kuomet lietuviai žaidė lapkričio 10 d. Evanstone prie Chicago prieš Northwestern universiteto rinktinę.

Lietuviai vyrai, kurie šioje išvykoje buvo pavadinti „Lithuania-Alita“ vardu turėjo pripažinti amerikiečių pranašumą 70:42 rezultatu.

Apie šias rungtynes ilgesnį straipsnį pavadintą „NU tops Lithuania-Alita to claim second exhibition win“ paskelbė Northwestern universiteto dienraštis pirmadienio laidoje.

Tame rašinyje džiaugiamasi šia antra Northwestern krepšinininkių pergale šį sezoną. Yra sakoma, kad stebint 800 žiūrovų būriui, vietiniai žaidėjai jau pirmame kėlinyje buvo igiję 20 taškų persvarą.

Gaila, kad vykstantieji į Ameriką krepšinininkai (o taip pat ir krepšinininkės) apie savo atvykimą nepranešė. tad apie jų rungtynes Amerikoje nieko nebuvo galima informuoti.

E. Šulaitis

Lietuviai Great Necke

(atkelta iš 3 psl.)

yra iškabintos. Trečioji mūsų paroda surengta 1965 m. Great Necko gimnazijoje buvo tarptautinė, surengta kartu su italais ir airiais. Dabar, jei prisimenate, aš minėjau, jog rusų armija įžengė į Lietuvą ir apie 50,000 žmonių paliko savo šalį. Jie apsisotojo Vokietijoje, Austrijoje ir kitose Europos valstybėse. Šios valstybės jais rūpinosi, kol ten įžengė amerikiečių armija. Žmonės nedrįso grįžti Lietuvon, kadangi Stalin su prezidento Roosevelt leidimu valdė Lietuvą taip pat kaip ir Latviją, Estiją, Lenkiją ir kitas šalis.

Aš minėjau Sibirą. Karo pabaigoje Amerika vykdė Marshallo Planą, kuris turėjo padėti išstumtiems Europos žmonėms (DP). Keletą metų amerikiečiai globojo šiuos

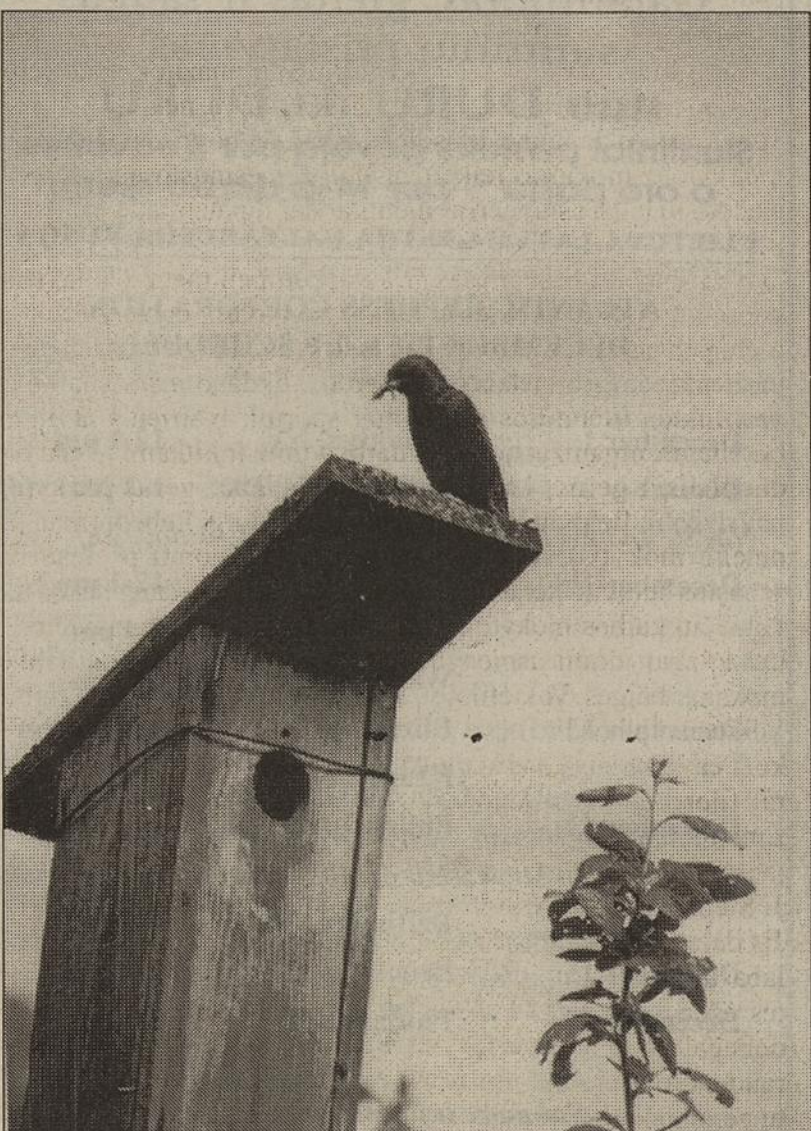
žmones. Po to Amerikos vyriausybė įtakojama Amerikos lietuvių politinių vadovų išleido USRF. Mes turėjome vieną tokį komitetą Great Necke. Mūsų pareiga buvo rinkti draubūžius, patalynę ir maistą, visa tai pristatyti į tam tikrą centrą Brooklyne, kur viskas buvo patikrinama ir išsiunčiama DP stovykloms. Be to, JAV vyriausybė atvėrė duris naujiems imigrantams, bet buvo reikalaujama forma, užpildyta sponsoriaus, kuris būtų atsakingas už naująjį imigrantą ir suteiktų jam gyvenamą vietą bei darbą.

Tai gi ir vėl Great Necko lietuviai turėjo padėti savo tėvynainiams. Lietuvos vyčiai ir Amerikos lietuvių katalikų federacija, kurie organizavo Great Necko USFR, pildė šias formas ir siuntė savo tėvy-

nainiams. Bet visgi buvo viena pagrindinė problema. Šie naujieji emigrantai nemokėjo anglų kalbos, nors didžioji jų dalis buvo išsimokslinė ir profesiją turintys žmonės. Dėl kalbos problemos nebuvo įmanoma greitai surasti jiems darbų. Tai gi daugelis ėjo dirbti darbininkais, neprofesionaliais darbus, taip pat kaip pirmoji emigrantų karta, o vakarais mokėsi aukštosiose mokyklose. Jie mokėsi sparčiai ir keliems metams praėjus pakeitė darbą pagal savo profesiją.

Šie naujieji imigrantai skyresi nuo pirmųjų emigrantų, kadangi buvo išsimokslinę, ir, kaip aš sakiau, profesijas turintys žmonės. Jie susibūrė ir dabar yra žinomi kaip Amerikos Lietuvių Bendruomenė, kurios atstovai prisidėjo rengiant šią lietuvių kultūrą pristatančią parodą.

Ačiū už dėmesį.



Sunku skirtis su namais

A. Balbieriaus nuotr.

Šaitytojai rašo "Darbininkai"



Gerb. Pone Redaktorai,

"Darbininko" š.m. rugsėjo 21 dienos laidoje buvo išspausdintas Danos Čipkienės laiškas "Teisybė tėvų pranciškonų pusėje". Naudodamasi iš konteksto išimtomis citatomis ir pramanytais faktais, D. Čipkienė straipsnį pašventė senų sąskaitų su JAV Lietuvių Bendruomene suvedinėjimu. Pykčio pagrindu 1996 metais JAV LB Socialinių reikalų tarybos užvesta teisminė byla prieš Clevelando "Lietuvių Sodybos" patikėtinius. Nors byla buvo užbaigta prieš pusantų metų abiejų konfliktuojančių pusių advokatų pasiektu susitarimu, D. Čipkienė, ilgametė "Sodybos" administratorė, nėra laiminga faktui, kad JAV LB Socialinių reikalų taryba atgavo teisę kontroliuoti Clevelando "Lietuvių Sodybos" veikimą. Jaučiu svarbą faktais atsakyti į šmeižikiško pobūdžio D. Čipkienės teigimus.

1. JAV LB Krašto valdyba nei taryba nėra New Yorko "Kultūros Židinio" užvestų teisminių procesų dalyvė. JAV LB pirminis interesas yra kuo greičiau abiejų konfliktuojančių pusių susitarimas, darnos sugrąžinimas į New Yorko lietuvių tarpą. D. Čipkienės teigimas, kad iš JAV LB pusės prieš Tėvus pranciškonus yra vykdoma agitacija, yra jos fantazijos padaras. JAV LB Krašto valdyba konfliktuojančioms pusėms yra pasiūlusi savo tarpininkavimą, jei tai galėtų priartinti susitarimą ir išvengti bylinėjimosi amerikiečių teisme. Kai siūlai savo tarpininkavimą, sieki išlikti neutralus, neužimti griežtesnės linijos nesutariamu klausimu.

2. D. Čipkienė gretina "Kultūros Židinio" teismines problemas su JAV LB Socialinių reikalų tarybos užvesta "Lietuvių Sodybos" byla. Ar tai nėra dar vienas D. Čipkienės pakartotinas bandymas spaudos pagalba atstatyti reputaciją, susigrąžinti prarastą prestižą lietuvių visuomenėje? Nejaugi manoma, kad kas nors patikės, kad Birutės Jasaitienės vadovaujama Socialinių reikalų taryba, po savo sparnu apjungianti "ne pelno" tikslu įkurtus "Lietuvos našlaičių globos komitetą", vaikų gydymu besirūpinančią "Lietuvos vaikų viltį", "Lietuvos partizanų globos fondą", įvaikinimu besirūpinančią komitetą "Vaikai", išlaikanti Chicagoje ir Lemonte įstaigas, teikiančias pagalbą vyresnio amžiaus žmonėms ir bėdoje atsidūrusiems naujesiems ateiviams iš Lietuvos, be geros priežasties trauks į teismą Clevelando "Lietuvių Sodybą"?

Kad ši ne už algą dirbanti ir spaudos skiltis patariamaisiais straipsniais užpildanti visuomenininkė lengvabūdiškai eis bylinėtis? Kaip įsitikiname, laiko B. Jasaitienė neturi, tačiau turi geležinius nervus kai būtina saugoti visuomeninius interesus!

3. Matomai, kai kam rūpėjo, kad JAV LB Krašto valdybos ir Socialinių reikalų tarybos rūpesčiu pastatyta "Lietuvių Sodyba", turinti 83 gyvenamuosius butus ir 12 milijonų dolerių šiandieninę vertę, atsipalaiduotų nuo bendruomenės struktūros ir taptų savistoviai besitvarkančia, bendrus interesus turinčių asmenų kontroliuojama institucija. Sakoma, kur pinigai, ten ir suinteresuotieji! Pirmiausia, be JAV LB Socialinių reikalų tarybos pritarimo ar žinios, buvo sukurtas savas vietinis "socialinių reikalų skyrius". Tada šis skyrius "nutarė" pakeisti "Sodybos" įstatus. Panaikintas reikalavimas, kad "Sodybos" įstatų pakeitimus privalo tvirtinti JAV LB Socialinių reikalų taryba. Iš "Sodybos" įstatų buvo išimti visi paragrafai nurodantys, kad JAV LB Socialinių reikalų taryba tvirtina "Sodybos" direktorius ir nutaria, kad "Sodybos" direktorių taryba bus papildoma tik pačių "Sodybos" direktorių. Apklausos anketas visuomenėje platinusi (to pageidavo JAV Housing & Urban Development departamentas), prašymus HUD rašiusi, pirminius užstatus statybai pradėti (kartu su Lietuvių Fondu) suteikusi ir valdžios įstaigų duris varščius JAV LB ir jos Socialinių reikalų taryba buvo neteisėtai ir vienašališkai pašalintos iš "Sodybos" įstatų ir pačios "Sodybos" priežiūros. Faktiškai buvo įvykdyta "Sodybos" privatizacija, panaikintas jos visuomeninis pradas. Esama teigiančių, kad iš Lietuvos į išėviją užklydęs žodis "prichvatizacija" šiuo atveju būtų tikslesnis.

4. Po suminėtų neteisėtų ėjimų JAV LB Socialinių reikalų taryba, būdama "Sodybą" kūrusia valdine korporacija, neturėjusi kito pasirinkimo, kaip imtis teisėnės akcijos. Kitaip elgiantis, būtų įteisinga savivalė ir plačioji lietuvių visuomenė formaliai išjungta iš "Sodybos" organizacinės struktūros bei veiklos. 2000 m. birželio 2 dieną Cuyahoga apskrities (Ohio valstijoje) teisėjas patvirtino bylos advokatų pasiektą susitarimą. JAV LB Socialinių reikalų tarybos teisė tvirtinti "Sodybos" direktorius buvo atstatyta. Du iš šešių "Sodybos" direktorių skiriami JAV LB Socialinių reikalų tarybos. JAV LB Kontrolės komisijai suteikiama teisė tikrinti "Sodybos" finansus ir prižiūrėti valdymą. "Sodybos" korporacijai panaikinti būtinas JAV LB Socialinių reikalų tarybos pritarimas. Likvidacijos atveju, "Sodybos" turtas pereina JAV LB Socialinių reikalų tarybos žinion, o šiai dėl kokių priežasčių nevalifikuojantis - JAV LB, o eventualiai, Lietuvių Fondui.

5. Teisėjas susitarimą patvirtino su sąlyga, kad jis būtų vykdomas

teismo priežiūroje. D. Čipkienė, būdama apmokama "Sodybos" administratore, privaletų suprasti svarbą neinicijuoti konfrontacijos spaudoje, o taip pat neskleisti melagingų pareiškimų. Teigimas, kad JAV LB advokatams išleidusi \$700,000 sumą veik dešimteriopei prasilenkia su tiesa. Teisminis procesas JAV nepalankiai žiūri į asmenis, kurie šmeižikiškais bei melagingais pareiškimais siekia kenkti "ne pelno" tikslu veikiančiai ir geradarių aukomis bei neapmokamu savanorišku darbu išsilaikančiai visuomeninei institucijai. D. Čipkieni būtina išmokyti garbingai pralaimėti ir susigyventi su mintimi, kad jos, kaip "Sodybos" tarnautojos, pirminė užduotis yra "Lietuvių Sodybos" tarnavimas paskirčiai, kuriai ji pirmoje eilėje buvo įkurta - išėvijos lietuviams. Kai tik aštuoni butai iš 83 yra apgyvendinti lietuvių kilmės žmonių, turėtų būti aišku, kad kūrėjų tikslas nėra pilnai atsiektas. Skaidrumas "Sodybos" valdyme, šalinimas nepotizmo apraiškų, tinkamai apsiėjimas su gyventojais ir nešališkumas "Sodybos" direktorių tarybos santykiuose būtini šios bendruomenės institucijos sėkmingam išlaidymui bei ugdymui. To D. Čipkienė ir kviečiu siekti!

Su gilia pagarba,

Algimantas S. Gečys

JAV LB Krašto valdybos pirmininkas

BALSAI IŠ LIETUVOS

Apie tuos, kur neišvertė kailio, o liko

Vladas Braziūnas

Išliko bent dvi tikros, autentiškos Atgimimo ir jo priešaušrio jėgos - Lietuvos žaliųjų judėjimas ir Vilniaus universiteto kraštotyrininkų ramuva. Šioji išliko net formaliai nebeveikianti: nebesirenkanti kas savaitę kokion auditorijon pasidainuot ar pasiūkti (tiesa, jos senbuviai penktadieniais patys ėmė burtis vienoje Vilniaus mokykloje), neberengianti kasmet savo garsiųjų kompleksinių ekspedicijų. Užtat - jau kaip šalies 1000-mečio Lietuvos valsčių

serijos knygas - vieną po kitos leidžianti (ramuvos žmogaus Petro Jonušo Versmės leidykloje) atskirų vietovių monografijas, rengiamas prieš keletą, keliolika ar ir daugiau metų vykusių ekspedicijų medžiagos pagrindu. Rašant straipsnius, vėl važiuojama į tas vietas, kadaise pažinotas, primirštas, bet neužmirštas, neužmiršamas. Nuo 1970-ųjų kasmet būta tų ekspedicijų visoj Lietuvoj: Dūkštose (Vilniaus raj., 1970) ir Luokėje (Telšių raj., 1973),

Joniškėlyje (Pasvalio raj., 1974) ir Kvėdarnoje (Šilalės raj., 1976), Paežeriuose (Vilkauskio raj., 1981) ir Lauksargiuose (Tauragės raj., 1983), Ylakiuose (Skuodo raj., 1986) ir Plateliuose (Plungės raj., 1991), Kapčiamiestyje (Lazdijų raj., 1992) ir Žiobišky (Rokiškio raj., 1997)... Vienas monografijas jau skaitėm, kitų eilė nenumaldomai artėja.

O kiek neparašytų, bet gyvų „monografijų“ dešimčių, šimtų tų ekspedicijų dalyvių mintyse, širdingose jaunystės atmintyse! Neįsivaizduojamai keliauja, sklinda, „įsiamžina“ tie mūsų vietovardžiai. Antai žmogus

didžiudamasis laišku pasakojasi: „Tų pačių mokslo metų (1994-ųjų - V.B.) pavasarį, baigdamas studijas Vilniaus universitete, išėjau garbingas palydų apeigas Rumšiškėse, o vasaros ekspedicijos metu (1994 metais Lomiuose) per mediumą jau iš paties Vado, Venanto Mačiekaus, ant pėdų gavau tikro ramuviško antspaudą“, - ir pasirašo: Aleksejus Andronovas, Sankt Peterburgo valstybinio universiteto Bendrosios kalbotyros katedros vyresnysis dėstytojas. Bet rimčiau apie jį prideda ramuvė Asta Karaliūtė: „Šiaip Aleksejus <...> ne visai tiksliai prisistatė: jis šiuo metu yra Sankt Peterburgo universiteto Baltistikos centro atkūrėjas, koordi-

natorius ir pagrindinis darbuotojas. Taigi žmogus, reikalingas mūsų kultūrai ir ją savotiškai reprezentuojantis“.

Toks tylus namuvos tikrumas. Tokia nenusipėjama jos idėjų sklaida.

Ir tokia tikra priešingybė Lietuvos žaliųjų judėjimas - pats po mitingus bei visokias akcijas besisklaistantis, dėmesį siekiantis žūtbutinai atkreipti. Bet irgi - ne į save, o į tai, dėl ko daugmaž visi sklaistėmės prieš dešimtmetį, dėl ko triukšmingais žygiais marširavom, Baltiją glėbėm ir - tada regėjosi - globėm.

Visi žmonės. Ne vienas ir iš buvusių smarkių žaliųjų (kaip ir, sakysim, iš tikrojo Sąjūdžio ar iš disidentinio pogrindžio) nuėjo vicepremjuruosan, ministruosan ir kitur, kur (ir - svarbiausia! - kaip) tik nu-einama dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto... Pagadinę jie buvo žaliųjų vardą, tad džiaugėsi ir šaipėsi veikėjai, kuriems kadaise žalieji ant nuospaudų mynė.

Žalieji atsitiesė. Žaliųjų akcijos jau kartais ir tikslą pasiekia, įvairias antekologines užmačias sustabdo, teismo procesus laimi. Žalieji ir mūsų, kaip filmo žodžiais sovietmetų sakydavom, *stovinčių po medžiu*, - ir mūsų sąžinei su-snūst nebeleidžia. Antraip - argi čia dabar taip rašyčiau?

Calls to LITHUANIA
from **20.9¢/min**
Great rates to the rest of the world - any day, any time.
Long Distance Post
1-800-449-0445

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
New York-Vilnius-New York \$448 r.t.
One way to Vilnius \$319
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Restrictions apply

Atlantic Express corp.
800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851
Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo **DURŲ iki DURŲ**
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION DECEMBER PICK-UP SCHEDULE		
December 1	Brooklyn, NY	12-1 pm
December 2	Philadelphia, PA	1-2 pm
(at St. Andrew Lithuanian Church 1913 Wallace St.)		
December 11	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	3-4 pm
	Waterbury, CT	5-6 pm
December 13	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
December 14	Philadelphia, PA	11-12 noon
(at Lithuanian Music Hall on Allegheny Ave.)		
	Baltimore, MD	4-5 pm
December 15	Brooklyn, NY	12-1pm
December 17	Putnam, CT	2-4 pm
For more information please call: 1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851		



VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

* Door to door complete package delivery to recipients throughout Lithuania.

* Complete moving and packaging services to and from Lithuania

* Money transfer - hand delivery to your relatives.

* Prepaid telephone cards 18 c. a minute to calls to Lithuania. No connection fee.

RigaVen Travel, Inc.
We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to
RIGA -- TALLIN -- VILNIUS
with
FINNAIR
LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"
INESE ZAKIS
136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net
web site: www.rigaven.com

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo
SCHUYLER SAVINGS BANK
24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032
Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!
Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant
* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA
* Čekių sąskaitas - asmeniškai ir komercines
* Paskolas - namų, namų remonto,
Home Equity ir automobilių
* ATM naują mašiną ir korteles
* Tiesioginį pinigų deponavimą
Patogios darbo valandos,
pilnai Federalinės valdžios apdraustas sąskaitos
Kalbame lietuviškai...
Mūsų telefonai: (201) 991-0001
arba skambinkite mums nemokamai:
1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Darbingas Amerikos Lietuvių tarybos 61-sis suvažiavimas Chicagoje

Naujai į šį kraštą atvykusieji mūsų tautiečiai, turbūt, mažokai žino apie Amerikos Lietuvių tarybą (ALTas), kuri jau daugiau negu 60 metų dirba politinio pobūdžio darbą Dėdės Samo žemėje. Ji yra antroji po Lietuvių Bendruomenės šiame krašte pagal savo įtaką - nors LB labiau dėmesio skiria ne politikai, o kultūrai.

Šios senos organizacijos atstovai lapkričio 10 d. Balzeko lietuvių muziejuje buvo susirinkę į savo 61-ąjį suvažiavimą ir šalia kitų dalykų diskutavo, ar ši organizacija, kuri anksčiau buvo žinoma kaip Lietuvos laisvini- mo veiksnys arba tiesiai - "laisvintojai", nėra atgyvenusi ar net iš viso yra reikalinga.

Beje, Amerikos Lietuvių taryba buvo įkurta 1940 metais, kuomet Lietuvą okupavo rusų armija ir kraštą įjungė į savo "brolisų respublikų" tarpą. Tuomet keturios Amerikos lietuvių organizacijos sugalvojo įsteigti vieną, kuris rūpintųsi Lietuvos reikalų kėlimu ir Amerikoje pasaulio laisvę mylinčių valstybių tarpe. (Šiuo metu ALTE yra 14 organizacijų ar sambūrių).

Vieni iš didžiausių šios organizacijos veikėjų buvo trijų lietuviškų laikraščių redaktoriai: Leonardas Šimutis, Pijus Grigaitis, Mykolas Vaidyla. Prie jų prisijungė ir tais laikais gana aktyvus Amerikos politikas, žinomas vyras Pranas Olis, kuris atstovavo Amerikos Lietuvių Tautinei sąjungai.

Atvažiavus į Ameriką naujiems ateiviams 1949-50 metais, Amerikos Lietuvių taryba jau buvo išvysčiusi gana aktyvią veiklą. Nors naujai atvykusieji prie jos nelabai greitai pritapo, nes gana daug iš jų jungėsi į Lietuvių Bendruomenę arba rėmė iš Vokietijos atsivežtąjį VLIKą (Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo komitetas). Dažnai tarp šių organizacijų kildavo net kivirčai, kas žinoma, prie pačios veiklos nepripildėdavo.

Amerikos Lietuvių taryba neigiamai prasme "išpopuliarino" buvęs jos reikalų vedėjas rašytojas Albinas Morkus (1921-1967), kuris 1963 metais grįžo į Lietuvą ir ten išspausdino eilę knygų, kuriose tamsiomis spalvomis buvo piešiamas ne vien tik šios organizacijos, bet ir bendras Amerikoje lietuvių išeivių kultūrinis bei politinis gyvenimas. Tačiau tokios knygos "Vaduotojai iš arti", "Taip man atrodo" bei kitos vis tiek Lietuvoje gyvenančiam skaitytojui davė žinių apie Amerikos lietuvių rūpesčius, stengiantis Lietuvą išvaduoti iš raudonųjų priespaudos.

Nauji šios organizacijos uždaviniai

Kadangi Lietuva dabar yra laisva ir jos vaduoti nebereikia, ALTas jau nusprendė persiorientuoti į kitą veiklą. Ta tema buvo suruoštas simpoziumas apie organizacijos ateitį ir jo tikslus.

Lapkričio 10 d. ryto laiką sky-

rus aktualiams reikalams (ALTo valdybos: pirmininko, sekretorės, atstovo Washington, išdininko, ALTo fondo nario bei kitiems pranešimams), po pietų buvo sustota ties klausimu - kaip ALTas turėtų veikti ateityje.

Čia atidaromąjį žodį tarė dabartinis ALTo pirmininkas, dar jaunas vyras-advokatas



Simonas Girdzijauskas, studijuojantis politinius mokslus George Mason universitete Fairfax, Virginia, kalba ALTo suvažiavime Chicagoje lapkričio 10 d.

Saulius Kuprys, o šį klausimą nagrinėjo dr. Jonas Valaitis, Petras Buchas, studentas iš Lietuvos Simonas Girdzijauskas, Pranas Jurkus.

Jų visų kalbose buvo panašių minčių - reikia keisti veiklos pobūdį, dirbti kartu su Lietuvių Bendruomene, kurios Politinių reikalų taryba irgi darbuojasi toje pačioje srityje, net Washington turi tą patį atstovą (buvusį diplomata, Amerikos ambasados Vilniuje darbuotoją, Algirdą Rimą). Ne vienas išsitarė, kad reikalinga sudaryti bendrą komisiją su Lietuvių Bendruomene, kad būtų galima koordinuoti šią veiklą.

Buvo kalbėta, jog reikia į darbą įtraukti ir jaunimą, net ir naujai į Ameriką atvykusiuosius, kurie irgi galėtų talkinti. Šiuo klausimu pritarė ne tik aukščiau minėtieji, bet ir klausytojai - Pranė Šlutienė, Pranas Povilaitis. Iš Lietuvos atvykęs tautietis, spaudos bendradarbis, Stasys Ignatavičius kvietė sudaryti forumą kartu su naujai į Ameriką atvykusiais tautiečiais ir šį klausimą gerai išdiskutuoti.

Panašiai kalbėjo ir aukščiau minėtas Simonas Girdzijauskas IV-jo kurso politinių mokslų studentas George Masson universitete Fairfax, Virginia, dirbantis "Joint Baltic American National Committee, INC." raštinėje Washington (šiam komitete lietuvių kaip tik atstovauja ALTas). Su šiuo jaunuoju vyrų ilgėliau teko išsikalbėti ir sužinoti apie jo lietuvišką pozityvų nusiteikimą bei veiklą.

Beje, lapkričio 10 d. popietę buvo diskutuojamas ir pabaltiečių įstojimas į NATO klau-

simas. Jis vyko abglų kalba, nes čia buvo pranešėjų ir iš latvių bei estų tarpo. Lietuvius čia atstovavo JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto tarybos pirmninkė advokatė Regina Narušienė bei Algirdas Rimas.

Iš išdininko pranešimo paaiškėjo, kad per metus ALTas turėjo daugiau negu 60 tūkstančių dolerių išlaidų. Iš jų - apie 4 tūkstančiai skirti NATO vajui, arti 2 tūkstančiai - Seimo nario A. Kubiliaus, o daugiau negu 3 tūkstančiai ambasadoriaus V. Ušacko priėmimui. Daugiausia - 22,500 dol. skirta - JBANC (bendros pabaltiečių organizacijos) išlaikymui.

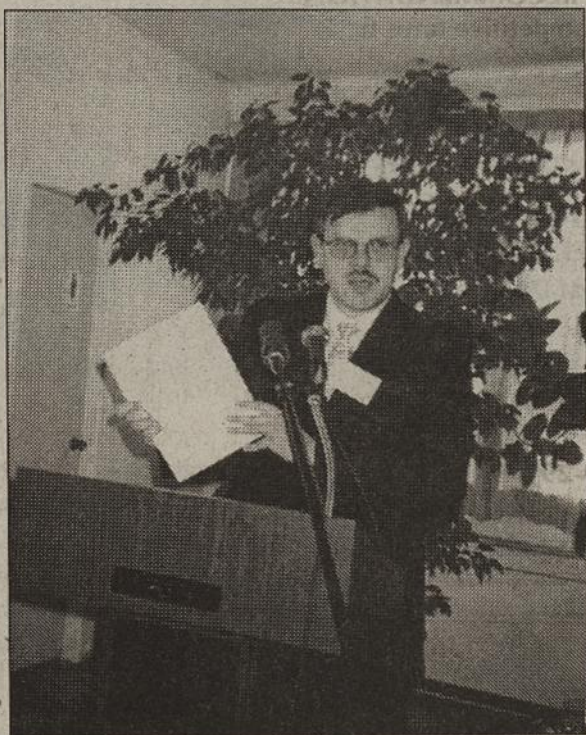
Kita suvažiavimo programa

Pradedant šį 61-ąjį suvažiavimą, maldą paskaitė kun. Jaunius Kelpšas. Susirinkusius sveikino Lietuvos gen. konsulato darbuotoja Chicagoje Lina Skerstonaitė ir garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza. Kelių lietuviškų organizacijų vardu sveikinimo žodį tarė detroitietis Jonas Urbonas. Juozas Polikaitis pėfskaitė JAV LB Krašto valdybos pirm. Algimanto Gečio sveikinimo raštą (čia jis pasidžiaugė, kad pavyko pasiekti abipusių konstruktyvių bendravimo žingsnių).

Sveikintojų tarpe buvo ir Algis Regis (Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio vardu), Mykolas Abarius (Šaulių sąjungos vardu), Pranas Povilaitis (perskaitė Tautos Fondo pirm. Jurgio Valaičio laišką, kuriame jis trumpai atžymėjo Amerikos Lietuvių tarybos istoriją, tikslus ir per 61 metus nuveiktus darbus).

ALTo pirm. Saulius Kuprys davė ataskaitinį pranešimą, paminint svarbiausius metų laikotarpį atliktus darbus.

Taip pat ataskaitas davė ir



Amerikos Lietuvių tarybos pirmininkas advokatas Saulius Kuprys skaito pranešimą 61-ame šios organizacijos suvažiavime Chicagoje

Edvardo Šulaičio nuotraukos

išdininkas Jeronimas Gaižutis, ALTo fondo vardu Matilda Marcinkienė, išdo globėjų vardu Juozas Bagdžius. Chicago Lietuvių tarybos (taip vadinasi ALTo Chicago skyrius) pirm. Evelina Oželienė organizacijos išdą įnešė 1,000 dol. Taip pat buvo ir daugiau kalbėtojų.

Smagu buvo matyti ir vieną kitą jauną veidą. Dar jaunas yra ir pats dabartinis ALTo pirm. Saulius Kuprys, ne taip seniai atėję į šį postą. Jeigu būtų galima įtraukti į šį vienatę daugiau jaunesnės kartos žmonių, o taip pat ir naujai atvykusiųjų į šį kraštą tautiečių - jo ateitis būtų užtikrinta.

E. Šulaitis

Susipažinkime - Nerijus Gelažauskas

Niekas nepaprieštaraus teiginiui, kad populiariausia sporto šaka Lietuvoje yra krepšinis. Atvykus į Ameriką taip pat įsitikinau, kad jis mėgstamas, bet neužima vyraujančios vietos. Pagal statistiką pirmoje vietoje - beisbolas, antroje - futbolas ir tik trečioje vietoje krepšinis.

Rašyti apie sportą mane privertė viena nauja pažintis.

Vasarą viename lietuvių bendruomenės susiėjime jaunimas žaidė krepšinį. Atkreipiau dėmesį į puikiai nuaugusį jaunuolį, kuris gerai perdavinėjo kamuolį, buvo judrus ir taiklus. Taip neakivaizdžiai susipažinau su jaunuoliu gerai žaidžiančiu krepšinį, bet dar geriau jam sekasi amerikietiško futbolo aikštelėje.

Skaitytojams noriu papasakoti apie dvidešimtmetį lietuvių Nerijų Gelažauską.

Nerijus su tėvais ir seserimi Vaiva į JAV atvyko iš Šiaulių miesto 1993 metais.

Šeimoje ir tėvas Algirdas, ir duktė mėgsta sportą, aktyvų gyvenimo būdą. Algirdas būdamas Vilniaus inžinierinio instituto studentu gynė šios mokslo įstaigos garbę slidinėjimo, beisbolo trasose.

Mama prisimena, kad iš pat vaikystės nerijus buvo judrus, aktyvus vaikas. Mokykloje jis buvo pastebėtas kai mokėsi vienuoliktose klasėse. Istorijos mokytojas Tony Martone, kuris treniravo, mokė gimnazijos moksleivių futbolo komandą, pakvietė Nerijų į treniruotę sakdamas: "ateik, pažiūrėsi, gal patiks".

Taip vaikas susidomėjo futbolu. Po dviejų savaičių treniruočių, jis jau dalyvavo pirmose varžybose.

Mama buvo nusiteikusi prieš sūnaus pasirinktą sporto šaką, Nerijus iš treniruočių grįždavo su mėlynėmis, traumotais.

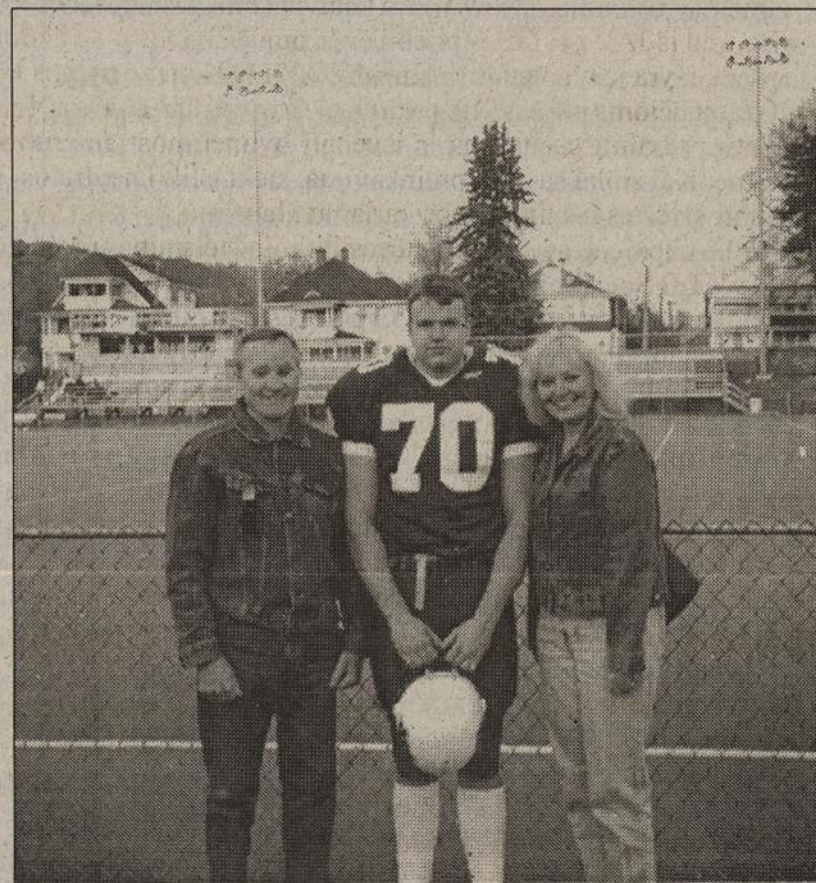
Vaikinas iš karto gerai suprato, kad be savo triušio, kad ir turėdamas puikius duomenis: ūgis 195 cm, svoris 110 kg, nieko nepasieksi. Tad pats, nieko neraginamas papildomai

treniravosi. Gal todėl iš vienuolikos žaidėjų (o viso jų komandoje devyniasdešimt) vienu metu rungtyniaujančių aikštelėje vienas yra lietuvis.

Baigęs gimnaziją, Nerijus įstojo Danbury esantį Western Connecticut State universitetą, pasirinko kompiuterio mokslus.

Pats nuėjo į universiteto komandą ir pasisiūlė, kad gali žaisti. Treneriai buvo nustebę, kad toks vaikas anksčiau nebuvo pastebėtas žvalgų.

Prieš prasidedant sezonui, prieš 2 savaites visi žaidėjai susirenka į stovyklą. Jos metu išaiškėja, kas kiek pasirošęs



Nerijus Gelažauskas su tėvais

varžyboms, vaikinai turi galimybę parodyti savo gebėjimus, o tuo pačiu išryškėja ir žaidėjų trūkumai.

Savo žemaitišku užsipyrimu ir, kaip Nerijus sako - "juodu darbu aš patobulėjau". Ir štai jau 3 metai jis gina šio universiteto komandos garbę. Iš pradžių žaidė gynėjo pozicijoje, vėliau treneriai pervedė į puolėjo poziciją.

Treniruotės vyksta labai intensyviai: žaidėjai treniruoja 4

kartus per savaitę, po tris valandas, įskaitant ir susirinkimus. Universiteto komandą "Colonials", kurioje žaidžia lietuvis treniruoja net 12 trenerių. Kaip aiškino man Nerijus, geri žaidėjai yra gerai, bet labai svarbi parinkta trenerių taktika bei strategija. Jis džiaugiasi, kad mama, tėtis ir sesuo stebi jo visas varžybas, jį palaiko.

Studijos Nerijui sekasi gerai. Laisvalaikiu, kurio lieka tikrai nedaug, jis skaito knygas, skaito "Darbininką". Įdomiausias Nerijui knygos apie partizanų kovą Lietuvoje. Paskutinės jaunuolio perskaitytos knygos "Lietuvos naikinimas ir tautos kova 1940-1988 m.", J. Laucės "Karūna ir kalavijas", V. Sidzikausko "Lietuvos diplomatijos paraštėje" parodo jo didelį susidomėjimą

Vilniaus panoramoje atsirado stiklinis daugiaaukštis

Naujame stikliniame 15-kos aukštų Vilniaus dangoraižyje jau kuriasi įstaigos. Pastatė biurų patalpas išsinuomavo vien užsienio kapitalo įmonės. Besikuriantys darbuotojai prisipažino, kad dirbdami kompiuteriais dažnai žvilgčioja pro langus ir mėgaujasi nuostabią miesto panorama. Patogiausia, kad vakare galima tiksliai pastebėti, kuomet sumažėja automobilių spūstis vienoje didžiausių Vilniaus sankryžų ir tuomet, baigus darbus, jau galima važiuoti namo.

Naujasis stiklinis pastatas Vilniaus panoramoje vakare išsiskiria apšviesta laiptine. Pastato architektas teigia iki šiol negavęs nė vienos pastabos, kad naujas daugiaaukštis būtų nevykęs projektas.

Tuo tarpu Vilniaus savivaldybės Miesto plėtros departamento direktorius Aleksandras Lukšas mano, kad šis pastatas užstoja Šnipiškių kalvas iš miesto pusės, o miestą nuo Šnipiškių kalvų. Jam neatrodo, kad pastatyti aukštą blizgantį pastatą yra kažkokia vertybė.

Lietuvos rytas



A. Landsbergio paskaitos Long Islande

Amerikietės autorės romanas apie Murasaki Šikibu, 11-me šimtmečio gyvenusias japonės gyvenimą ir kūrybą. Daugelis literatūros istorikų jos šedevrą "The Tale of Genji" ("Apsakymas apie prinčą Gendži") laiko "pirmuoju moderniu romanu" ir jį lygina su Marcelio Prousto "Prarastojo laiko beieškant".

Gruodžio 12 d., 2:00 val., Bethpage Library, 47 Powel Ave.: ARTHUR, KING OF THE BRITONS - FROM AVA-LON TO J.F.K.'S CAMELOT. Kaip keltų karvedžio tapo riterio idealo simboliu ir tūkstantmetės mitų grandinės pagrindiniu įvaizdžiu.

Vilniuje - dar vienas naktinis klubas

Vilniaus Senamiestyje buvusiam "Laumės" bare netrukus duris atvers dar vienas naktinis klubas "Water World". Tai bus vienintelis šio pobūdžio klubas Baltijos valstybėse. Panašus klubas yra Maskvoje, o Estijoje erotinė programa rodoma dideliame baseine.

Vilnietiškame klube pramoginė programa bus rodoma didžiuliuose akvariumuose, kuriems jau atvežta 6 tonos vandens. Po scena taip pat įrengtas baseinas, vanduo bėga

laiptais ir sienomis, mažas akvariumas įrengtas virš baro. Klubas orientuojamas į publiką, vertinančią laisvalaikio įvairovę bei atsipalaidavimą uždarose aplinkose.

Tikimasi sulaukti ir užsieniečių, kurie vis pasigenda įvairresnių pramogų.

Klube bus galima paragauti prabangių žuvies, jūros gėrybių patiekalų, išgerti taurių gėrimų. Klube įrengta 60 vietų didžioji ir 12 vietų banketinė salė.

Respublika

DARBININKAS



341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: darbininkas@hotmail.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Advento pirmasis sekmdienis - gruodžio 2 d.

"Darbininko" administracija praneša, kad **"Darbininkas"**, kaip periodinis reguliariai einantis savaitraštis yra **su-stabdomas nuo 2002 m. sausio 1 d.** (Žiūr. pranciškonų provincijolo T. Benedikto Jurčio straipsnį pirmame "Darbininko" puslapyje).

Visi skaitytojai prašomi nebesiųsti prenumeratos mokesčio už 2002-sius metus. O tiems skaitytojams, kurie prenumeratą už 2002-sius metus yra jau užmokėję iš anksto, mokesčiai bus grąžintasi.

Skaitytojai, kurie yra atsilikę su prenumerata, prašomi nelaukiant už ją atsilyginti. Prenumeratos mokesčio data matoma kiekviename lipnuke prie pavardės po raidžių EXP. Jei pav. užrašyta EXP 12/31/00, tai reiškia, kad prenumerata užmokėta iki gruodžio 31 d. 2000 metų, ir skaitytojas yra skolingas 45 dolerių mokesčių už 2001-sius metus. Kituose numeruose dėsimė daugiau pranešimų.

Dail. Elenos Urbaitytės nauja knyga **"Works on Paper"** bus pristatyta gruodžio 7 d., penktadienį, 5 val. popiet Lietuvos konsulate, 420 Fifth Ave., New York, NY, III aukšte. Apie knygą kalbės poetas Vyt. Bakaitis ir "Darbininko" redaktorius, poetas Julius Keleras. Žiūr. skelbimą šio puslapyje.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Kiekvieną pirmadienį 7:30 val. ryto mišios aukojamos lietuviškai, o prieš mišias kalbama Šv. Marijos Medaliko novena.

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4:00 iki 4:45 val. popiet. Išpažinti galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos nariai lapkričio 11 d. išsiuntė 8 dežes drabužių ir kitokių reikmenų labdaros organizacijoms Lietuvoje: Kauno Kūdikių namams - 4 dežes; Šiaulių Kūdikių namams - 2 dežes; Vilniaus arkikatedrai "Gift of Hope" - 2 dežes.

Our Lady of Hope parapijos klebonijoje lapkričio 19 d. įvyko mėnesinis šešių parapijų grupuotės posėdis. Be parapijų kunigų dalyvavo mokyklų vedėjos ir religijos programų (CCD) vedėjos. Svarbiausias diskusijų klausimas buvo įdarbinimas Social Worker/Counselor, kad rūpintųsi šios grupuotės parapijų jaunimo problemų išsprendimu.

Kalėdų paplotėliai (Christmas Wafers) šiemet ir vėl gaunami **Darbininko** administracijoje. Viename vokelyje yra po 5 paplotėlius. Kaina 5 dol. su persiuntimu. Prašome užsisakyti iš anksto, prisiunčiant užmokestį arba skambinti į administraciją tel. (718) 827-1351. Užsakykite dabar, kol paštas dar neapsunkintas šventinėmis siuntomis.

Jau tik trys savaitės liko iki Kalėdų. Kalėdų ir Naujųjų Metų švenčių proga, kaip ir anksčiau, skaitytojai kviečiami sveikinti draugus ir pažįstamus per DARBININKĄ. Jūsų sveikinimas tokiu būdu pasieks iš karto didesni sveikinamųjų skaičių, o Jūs sutaupysite laiko ir pinigų, kuriuos išleistumėte pirkdami atvirukus, rašydami, siųsdami. Kalėdinis numeris išeis gruodžio 21 d. Už pridėtą auką spaudos išlaikymui iš anksto dėkojame.

Apiešikimo parapijos žinios

Bendros Kūčios įvyks **gruodžio 16 d.**, tuojau po 10 val. lietuviškų mišių parapijos salėje. Kūčias ruošia parapijos taryba.

T. Placidas Barius, OFM, pranciškonų provinc. delegatas Amerikai, lapkr. 15-25 d. praleido Brooklynio vienuolyne ir padėjo sunegalavusiam T. Pranciškui Giedgaudui įvairiuose dokumentų tvarkymo ir kituose reikaluose.

Julius Keleras, "Darbininko" redaktorius, lapkr. 26 d. išvyko į Angliją vykstantį PEN suvažiavimą. Grįš į darbą gruodžio 3 d.

A. a. biochemijos daktaro Kazio Martinkaus (1953-1984) atminimui, 1985 m. jo tėvai, sesuo ir artimieji draugai įsteigė stipendijos fondą, kuriuo gali pasinaudoti visi lietuviai studentai, bebaigę bakalaurą arba siekiantys magistro ar doktorato laipsnių iš griežtųjų mokslų (biologijos, chemijos, biochemijos), ypatinai sąryšyje su vėžio tyrimu.

Stipendijos fondo komisija, apsvačiusi gautus prašymus, nutarė 2001 metų stipendiją skirti: 1. Dainiui Didžbaliui - 1,000 dolerių - Temple University, School of Pharmacy, Philadelphia, PA, doktorantui. 2. Simonui Laurinavičiui - 1,000 dolerių, Helsinki universitetas Suomijoje, biochemijos magistrantui.

Kas įdomiausi gauti šią stipendiją kitais metais, prašome kreiptis: Kristina Martinkutė, Dr. Kazys Martinkus Memorial Scholarship Fund, 7120 S. Richmond, Chicago, IL 60629-3011, USA.

Elena Urbaitis "WORKS ON PAPER"

Elena Urbaitytė
"DARBAI ANT POPIERIAUS"

KNYGOS PRISTATYMAS

Ivyks **š. m. gruodžio 7 d., penktadienį, 5 - 7 v. v.** Lietuvos konsulate, 420 Fifth Ave., (kampas 37th St.) New York, 10018 (III aukštas)

Sveikinimo žodį tars Lietuvos gen. kon. dr. R. Morkvėnas. Apie knygą kalbės poetas Vyt. Bakaitis, ir "Darbininko" redaktorius, poetas J. Keleras.

-- Vaisės ir vynos --
Iejimas laisvas

Lietuvos Generalinis konsulas maloniai kviečia visus dalyvauti

DŽIAUGSMO GARSŲ SKAMBESYS

Vargonų Dedikacijos rečitalis - muz. Virginijaus Barkausko koncertas Viešpaties Atsimainymo par. bažnyčioje

KUN. JAMES T. ROONEY, klebonas



Prie naujų vargonų stovi iš k.: klebonas kun. James T. Rooney, Vilija Morkvėnienė, gen. konsulas dr. Rimantas Morkvėnas, solistė Maria Flaim, muzikas Virginijus Barkauskas.

Taip buvo pavadintas vargonų dedikacijos rečitalis, kuris įvyko Viešpaties Atsimainymo parapijos bažnyčioje Maspeth, NY, š. m. lapkričio 11-tą dieną. 4 val. popiet. Rečitalis buvo surengtas naujų "Allen Renaissance" vargonų pašventinimo proga.

Kaip galima buvo pastebėti spalvotu viršeliu gražiai išleistoje rečitalio programoje, Viešpaties Atsimainymo parapija pradėjo tikintiesiems tarnauti 1908 metais. Ši naujoji bažnyčia buvo pastatyta 1962 metais. Senieji vargonai parapijai tarnavo jau keturiasdešimt metų. Su nauju entuziazmu šioje parapijoje, ypač klebono kun. Ted Rooney ir muziko Virginijaus Barkausko pastangomis, buvo aišku, kad turtingas naujų vargonų skambesys pagyvins Žodžio Liturgijos skelbimą. Taip pat parapijos Liturgijos komitetui bus suteikta proga pagyventi liturgines apeigas.

Taip su Viešpaties Atsimainymo parapijos komiteto sutikimu buvo planuojama įsigyti naujus vargonus. Virginijus Barkauskas, vargonų virtuosas ir mūsų parapijos vargonininkas, pasikalbėjęs su Allen vargonų kompanijos darbuotojais, buvo sužavėtas šio instrumento pajėgumu ir galimybėmis. Vargonų instrumentacija yra pati moderniausia elektroninių vargonų produkcijoje.

Visiems, atsilankiusiems dedikacijos rečitalyje, naujų vargonų sudėtis ir detalės buvo pristatytos programos knygelėje.

Apie 4 val. popiet visi dalyviai programos vedėjo Walter Fogelman buvo pakviesti prisijungti prie klebono vadovaujamos maldos "Naujų vargonų pašventinimo apeigos". Pirmas skaitytas iš Šv. Rašto buvo perskaitytas parapijos vikaro kun. Vytauto Volerto; po to jis dar vadovavo ir atliepamosios psalmės atsakymams. Klebonas T. Rooney perkaitė įvairius šiai ceremonijai pritaikytus liturginius prašymus, ir naujieji vargonai buvo pašven-

tinti. Tarp kitų maldų, šventinimo ceremonijoje buvo kreiptasi ir Dievo gerumą:

"Viešpatie Dieve, Tavo gerumas žinomas nuo amžių, ir kasdien jis yra atnaujinamas. Tavo išmintis suteikia visam pasauliui gaires, kurių privalo būti sekamos... Mes, čia susirinkę tavo vaikai, šioje bažnyčioje norime įsijungti su savo balsais į tą visuotiną dėkono giesmę... Kad tą giesmę Tau, Viešpatie, dar gražiau skambėtų, mes pristatome šiuos naujus vargonus Tavo palaiminimui..."

Vargonų šventinimo apeigom pasibaigus, prasidėjo muzikinė dalis. Muzikas Virginijus Barkauskas visus sužavėjo atlikdamas sekančius kūrinius:

1. J. S. Bach - *Prelude and Fugue in A-Minor*; 2. Charles Marie Widor: *Cantabile iš Symphony nr. 6 in G-Minor, Op. 41*; 3. Louis Vierne: *Carillon de Westminster*. Toliau palydimi solistės Marijos Flaim, visi sugiedojo giesmę "Holy God, we praise your name".

Pertraukos metu išgirdome trumpą žodi, kurį tarė Claire Arnold, Allen vargonų kompanijos atstovė. Ji pasidžiaugė gražiu bendradarbiavimu su mūsų parapija ir tai pat Virginijaus Barkausko parodyta muzikine išmintimi, pasirenkant šį instrumentą.

Klebonas kun. James Ted Rooney padėjo visiems atsilankiusiems į šią dedikaciją. Paminiėjo, kad Lietuvos Respublikos gen. konsulo dr. Rimanto ir Vilijos Morkvėnų atsilankymas visada atneša sėkmę parapijos renginiams, o taip pat ir gerą orą. Paskutinį kartą dr. R. Morkvėnas lankėsi mūsų parapijoje, kai gatvės vardas prie mūsų parapijos buvo perkeistas į Msgr. Frank Yulovas gatvę. Klebonas dar savo ypatingą padėką išreiškė Bruno Rutkūnui, Lietuvos vyčių 110 kuopos pirmininkui.

Kun. T. Rooney savo kalbą baigė dėkodamas muzikui V. Barkauskui, kad šis į savo atliekamą programą įjungė patriotinių

kūrinių atlikimą, atkreipiant dėmesį, kad nuo World Trade Center tragedijos tą dieną suėjo lygiai du mėnesiai.

Antroje programos dalyje dalyviai girdėjo: 1. Charles Tournemire: *Choral Improvisatione sur le "Victimae Paschali"* (dedikuota New Yorko rugsėjo vienuoliktosios tragedijai); 2. Juliaus Juzeliūno: *Improvisatione from Concerto for Organ*; 3. Charles Ives: *Variations on "America"*.

Virginijus Barkauskas rečitalį užbaigė Charles Maria Widor sukurtu kūriniu *Finale from Symphony Nr. 6 in G-Minor, Op. 42*. Rečitalio pabaiga iššaukė gausius plojimus.

Po koncerto buvo galima susitikti su Allen vargonų kompanijos atstove ir apklausinėti apie šiuos vargonus, juos apžiūrėti.

Po koncerto dalyviai buvo pakviesti vaišėms į parapijos salę. Ten buvo galima pasidalinti koncerto išpūdžiais ir pasidžiaugti draugiška atmosfera. Virginijus Barkauskas išreiškė savo pasitenkinimą, kad parapija padarė didelį žingsnį pirmyn, išsigydama ši nuostabų instrumentą.

Dr. R. Morkvėnas sakė, kad yra vėl maloniai nustebintas V. Barkausko muzikiniu talentu ir Viešpaties Atsimainymo parapijos pasiryžimu noriai aptarnauti lietuvių visuomenę.

Užbaigė klebonas padėjo visiems atsilankiusiems. Pabrėžė, kad jis yra laimingas, turėdamas savo parapijoje kunigą Vytautą Volertą ir muziką Virginijų Barkauską, ir jiems abiems nuosirdžiai padėkojo.

Dedikacijos rečitalis buvo išpūdingas ir nepamirštamas visiems dalyvaujantiems. Žinoma, kad išpūdi būtų buvęs didesnis, jei dalyvių būtų buvę dar daugiau. O jų buvo per 100.

Žvelgdami į ateitį tikimės, kad Viešpaties Atsimainymo parapijoje dar daug kartų girdėsime džiaugsmo garsų skambesį.

Vertė kun. Vytautas Volertas

SKELBIMAI

27 centai skambinant i Lietuvą, 5,5 cnt. JAV. 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais i TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT - patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. **Tel. (516) 377-1401. (sk)**

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokeskis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasiidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojio:

Liudas Normantas, Hiram, ME, **aukėjo 240 dol.**
Sophie Domeika, Rockford, IL, **aukėjo 200 dol.**

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

SIŪLOMI geri darbai moterims dirbti vaikų auklėmis arba namų šeimininkėmis. Atlyginimas nuo 350 dol. iki 450 dol. savaitei. Galima gyventi šeimoje. Būtinai minimalus anglų kalbos mokėjimas. Skambinti Joanai (718) 894-1352. **(sk.)**

Cypress Hills rajone išnuomojamas butas: keturi kambariai, virtuvė, vonia. Ant-rame namo aukšte. Skambinti po 6 val. vak. tel: 718 847-6422. **(sk.)**

Atlantic Express Corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, gruodžio 1 d.**, nuo **12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851**.

"VILTIES" siuntinių agentūra praneš, kada vėl paims siuntinius Brooklyn. Mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas, tel. (718) 849-2260**. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Išnuomojamas kambarys dirbančiam vyrui ar moteriai nuo lapkričio 1 d. prie L požeminio traukinio Myrtle Ave. stoties. Galima naudotis virtuve. Skambinti po 9 val. vak. tel. (718) 235-1702. Galite atsakove palikti žinutę. **(sk.)**

NAUJOVĖ NEW YORKE: kelių rūšių juoda duona: Bajorų, Kauno, Ajerų, Šeimininkės ir kt. Taip pat Palangos, t. y. baltesnė plikytą, importuota iš Lietuvos, gaunama: Baltic Star Food Production parduotuvėje, 87-18 112th St., Richmond Hill, NY 11418. Tel. (718) 846-9094. Parduotuvė atidaryta 7 dienas savaitėje. **(sk.)**



Genė Vasilkova, Dayton, OH, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Reiškiamė gilią padėką.**

Petronėlė A Staniškis, Baltimore, MD, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Nuosirdžiai dėkojame.**

Aldona Jonynas, Las Vegas, NV, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Nuosirdžiai dėkojame.**

Dr. Alfred Šaulys, Shoreham, NY, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Reiškiamė gilią padėką.**

Bronė Budreika Tender, Wellesley, MA, apmokėjo 2001 metų prenumeratą su 100 dol. čekiu. **Reiškiamė nuosirdžią padėką.**

Zigmas Raulinaitis, Man-

nahawkin, NJ, kaip kasmet, taip ir 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Nuosirdžiai dėkojame už ilgametę nenuilstamą paramą.**

Daina J. Bobelis, PhD, Berwyn, PA, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Reiškiamė gilią padėką.**

Robert S. Boris, Marco Island, FL, 2001 metų prenumeratą apmokėjo su 100 dol. čekiu. **Nuosirdžiai dėkojame.**